

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugos-
laviji 90 Din, za
inozemstvo 100 D

SCLOVENECEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2325

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6. Čekovni
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.349
za inserate, Sarajeva št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm v širini
po Din 2.50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prežniku

Pred novimi volitvami?

Davidovič je dobil 36, Marinkovič 21 glasov -- Resolucija zahteva demisijsko demokratskih m.nistrov -- Marinkoviču dovoljen premislek do danes ob 10. uri dopoldne -- Delazmožne večine ni -- Koncentracijska vlada skoro nemogoča -- Volitve edini izhod

Usodna seja demokratskega kluba — Glasovanje

r Belgrad, 1. februarja. (Tel. »Slov.«) Danes dopoldne so se zbrali poslanci demokratskega kluba polnočestveno ob desetih. Istočasno so se v predsedništvu demokratskega kluba zbrali Davidovič, Marinkovič, in posl. Grol, Kosta Timotijević ter so se pogajali za sestavo enotne resolucije. Davidovič je z ozirom na snočnje dogledke vztrajal na svojem prvotno odločenem stališču. Posredovanja, da bi se napravil kompromis, so trajala skoro do dveh. Vendar do kompromisa ni prišlo. Zato se je seja dem. kluba, ki se sploh ni sestala, preložila do petih popoldne.

Se pred 5 popoldne so se ponovno storili koraki od strani prijateljev Davidovičevih, da se napravi kompromis. Davidovič je predložil svojo resolucijo, ki jo je dr. Marinkovič v svojem imenu in svojih tovarišev v vladi odklonil. S tem so se razbila vsa pogajanja, narkar se je pričela seja kluba okrog 6 zvečer.

Ko je Davidovič otvoril sejo, je izjavil, da je predložil tekst svoje resolucije dem. ministrom, ki je niso sprejeli. Zato prihaja pred klub in prosi, da se klub o tem v poimenskem glasovanju izjavi.

Posl. Boka Vlahić je na to prečital resolucijo, katere besedilo prinašamo na drugem mestu. Takoj po prečitani je vstal voja Marinkovič in izjavil v imenu svojem in svojih tovarišev v vladi, da odklanja to resolucijo in da bo glasoval proti. Nato se je vršilo glasovanje. Po sedmi uri je bil znan rezultat glasovanja. Skupaj je glasovalo 57 poslancev. 4 so bili odsotni. Za Davidovičovo resolucijo je glasovalo 36 poslancev, proti 21.

Dr. Marinkovič je takoj nato zapustil sejo in se takoj podal k Vukičeviću ter mu poročal o dogodkih v klubu. Prosil ga je, da mu pusti do jutri časa, da se pogovori v klubu s svojimi tovariši radi nadaljnega nastopanja. Vukičević je nato prosil Marinkoviča, naj bi mu dal najpozneje do 10 dopoldne odgovor.

Ker je dr. Marinkovič ostal v klubu v manjšini, je zelo malo verjetno, da bi hotel cepiti klub. Verjetno je, da bo jutri s svojimi tovariši podal ostavko v roke predsednika vlade. Potemtakem bi ostali v vladi samo še klub NRS, SLS in JMO ter Nemei, kar znaša polovico vseh poslancev v narodni skupščini. Zato je verjetno, da bo tudi Vukičević podal ostavko že tekom jutrišnjega dne. Samo v slučaju, če bi se Marinkovič vendarle odločil s svojimi ožjimi prijatelji, ostati v vladi, in bi Vukičević ne zahteval, da bi zmanjšal število njegovih portfeljev, bi lahko še ostala sedanja vlada na krmilu.

Vendar pa je, kakor poročamo na drugem mestu, položaj tako razrahljan, da ni pričakovati nadaljnjega uspešnega delovanja. Tudi ni verjetno, da bi se Vukičević obrnil na Radiča, ki je pred par dnevi odklonil ponudbo za vstop v vlado. V tem slučaju bi bila vlada preveč navezana na nezanesljivega Radiča in bi vsakih 14 dni računala na krizo. Ker pa tvorijo NRS, SLS in JMO čvrst blok, katerega nihče ne namerava rušiti, bi bilo brez izgleda, če bi se vlada poverila Davidovičevi skupini. Zaenkrat s tem noben resen politik ne računa. Kajti tudi vlada Davidoviča in njegove takozvane koncentrirane demokracije ne bi imela potrebne večine za delo v parlamentu.

Ravno Pribičević, Stjepan Radič ter Davidovičeva nezanesljivost so torej privedli ljudstvo neizbežno pred nove volitve, kajti do njih bo danes ali jutri sedanji položaj gotovo dovedel.

Resolucija

r Belgrad, 1. febr. (Tel. »Slov.«) S 36 proti 21 glasovom ob odsotnosti 4 poslancev, ki so se naknadno pridružili enainvajsetorici, je demokratski klub odobril stališče g. Davidoviča in požel svoje ministre, da stavijo predsedništvu kluba svoje portfelje na razpolago.

O tem sprejeta resolucija se glasi:

»Konstatiralo se je, da je država v težkem stanju, da je pravni red slab, gospodarstvo v krizi, da so celi deli naroda v nesreči in da tekom desetmesečne dobe današnje vlade ni prišla niti ena reforma in olajšava. Zato

je kongres demokratske stranke v svojem sklepu naglasil potrebo koncentracije nacionalnih sil sploh in kot prirodno pot v tem zbiranju, ki naj ne bi dala samo številčne, nego tudi delovno sposobnost, v prvi vrsti koncentracijo demokratskih elementov.

Za izvršitev sklepa kongresa zahteva demokratski klub:

da predsednik kluba g. Davidovič nadaljuje in pospešuje pogajanja z vsemi parlamentarnimi strankami z namenom, da se ustvari možnost za sestavo koncentracijske vlade, ki bi prevzela mesto današnje vlade.

Demokratski predstavniki v vladi naj v to vrho in zato, da se jasno vpostavi pravilno razmerje in se olajša naloga, stavijo na razpoloženje predsedništvu kluba svoja mesta v vladi.

Da predsednik nadaljuje izmenjavo misli s predstavniki seljašdemokratske koalicije, katerih načelna soglasnost v najnujnejših državnihih poslih in v ožjem sodelovanju klubov nudi garancijo za delovno zmožnost koalicije. To soglasje naj olajša apel na skupine, s katerimi je demokratska stranka že sodelovala in sodeluje v današnji koaliciji. Na ta način izvršena soglasna izmenjava misli med parlamentarnimi skupinami naj služi kot temelj za formalno izpeljavo koncentracije po rednem postopanju (proceduri) in po odločitvi v to polikanihi faktorjev.

Naglašajoč nujnost tega posla demokratski klub ponovno apelira na vse skupine, da z isto strankarsko in osebnostno požrtvovalnostjo, s katero dela demokratski klub, stavijo svoje najboljši moči v službo ljudstva in vladarja, ki bi dale vlado, dorastlo nalogam.

Kljub temu, da je resolucija jasna, je potrebno dati nekatera pojasnila, ker je netočna. Sedanja vlada je sicer res deset mesecev na upravi države, treba pa je všteti štiri mesece volivne borbe do sestanka narodne skupščine, in še bolj dolgotrajno dobo za verifikacijo mandatov. Tako je ostalo kabinetu g. Vukičevića za delo samo par mesecev, in še ta kratek čas ni mogel v polni meri izkoristiti. Ravno g. Davidovič je bil tisti, ki je s svojo nelojalnostjo in osebnostno užlenostjo metal vladi polena pod noge in oviral delo vlade, da ne govorimo o sabotaži opozicije, ki je z nebrojnimi »nujnim« predlogi ovirala parlamentarno delo, česar se ji ne more šteti v greh, ker je to končno njena pravica. Odločno se mora obsoditi tako zavijanje resnice prijateljev g. Davidoviča, ki so privedli državo v tako stanje, ki ga slikaio v resoluciji dovolj verno. Kljub temu je vlada g. Vukičevića dosejaj po prevratu edina vlada, ki je izpeljala stvarne, državi in narodu koristne zakone in ki se je lotila tudi naloge, katere se dosedaj nobena vlada ni upala dotakniti, n. pr. izenačenja davkov.

Položaj, ki je nastal po sklepu demokratskega kluba, pa je z ozirom na grupacijo sil v parlamentu sledeč: Obstojata dva jasno opredeljena tabora. Na eni strani poslanci narodne radikalne stranke (110), poslanci Jugoslovanskega kluba (21), jugoslovanski muslimanski klub (19) ter Nemei (6). Skupaj torej 156. — Na drugi strani demokratski klub (61) — smo bili lojalni in večji optimisti, kakor »Reč«, glasilo g. Pribičevića, in računamo vse poslance demokratske stranke —, Radič in Pribičević skupaj (85). Nastas Petrovič (1). Skupaj 147. Ostanek 9 poslancev zemljoradniškega kluba, 2 federalista in 1 socialistista ne moremo postaviti na nobeno stran. Oni so z vsako opozicijo izvzemši morali slovenskega socialistista z ozirom na dobre zveze z dr. Žerjavom.

Možnosti

Kakšne parlamentarne kombinacije so torej z ozirom na navedeno številčno stanje mogoče? Jasno je eno, da v najboljšem slučaju, ki smo ga navedli pri drugi vladi, to je če ostane demokratski klub enoten, ni mogoča nobena delovna vlada. Ena možnost bi bila koncentracijska vlada. Pri današnjem razmerju med obema blokoma pa na to ni misliti. Razmerje med obema blokoma je tako napeto, da je koncentracijska vlada izključena. Poleg tega bi koncentracija ne

imela tistega značaja, ki je potreben, da bi izpeljala program, ki si ga je začrtala sedanja vlada. Zato po mnenju političnih krogov ta kombinacija povsem odpade. Predvsem pa zato, ker se ne želi Pribičevićovo sodelovanje.

Druga možnost delovne vlade bi bila, da ostane sedanja vlada, to je, da Marinkovič s svojimi tovariši sploh ne bi dal ostavke tako dolgo, dokler se ne bi sprejel zakon o izenačenju davkov in proračun. Šele potem bi se postavilo vprašanje končno veljavnega razčlajevanja na dnevni red.

Tretja možnost delovne vlade, ki bi imela večino, bi bila v slučaju, če bi dr. Marinkovič s svojimi tovariši izstopil iz demokratskega kluba, ker bi sedanja vlada v tem slučaju razpolagala z zadostno večino, da bi v skupščini izpeljala svoj program, ki je označen v znanem Vukičevićevem pismu kralju.

Na ta slučaj se trenutno ne veruje, kajti Marinkovič, ki je ostal v manjšini, najbrže ne bo hotel cepiti svojega kluba.

Ako vse to upoštevamo, moramo ugotoviti, da je položaj izredno težaven. Če smo snoči ugotovili, da je neugoden, danes skoraj lahko rečemo, da je kritičen in vztrajamo pri svoji trditvi, da so volitve edini izhod iz tega položaja. Povsod prevladuje to mišljenje, da bi bile volitve najboljši izhod, da se tudi ljudstvo končno izjavi za politiko pozitivnega dela ali pa za politiziranje posameznih užaljenih voditeljev.

Zaključna sinočnja posvetovanja in avdiencia

r Belgrad, 1. febr. (Tel. »Slov.«) Čim je Marinkovič prišel k predsedniku vlade ter ga obvestil o rezultatu glasovanja v demokratskem klubu ter o vsebini resolucije, je predsednik vlade prosil načelnika Jugoslovanskega kluba dr. Korošca, da pride k njemu v predsedništvo vlade, kjer so bili istočasno zbrani tudi ostali ministri. Po kratkem posvetovanju je šel predsednik vlade Vukičević v dvor, kjer ga je kralj sprejel v avdienci. Vukičević je krono obvestil o važnih dogodkih. Po poročilu predsednika vlade je bil istočasno z njim poliklican v avdienco zunanji minister voja Marinkovič. Oba sta ostala v dvoru do pol 10. Predsednik vlade se je vrnil izredno dobro razpoložen. Takoj se je odpeljal naravnost na svoje stanovanje, zunanji minister pa se je vrnil v zunanje ministrstvo, kjer so čakali nanj ostali demokratski ministri, s katerimi se je dolgo razgovarjal.

Izjave voditeljev

r Belgrad, 1. febr. (Tel. »Slov.«) Dogodki, ki so se odigrali tekom današnjega dne, so seveda bili predmet splošnih komentarjev in so padale najrazličnejše izjave. Načelnik Jugoslovanskega kluba dr. Korošec je na vprašanje časnikarjev po posvetovanju s predsednikom vlade Veljo Vukičevićem in Marinkovičem izjavil samo to: »Ostavke ministrov ni, kakor me vprašujete.« — »Kaj nam pa lahko rečete o tem, kaj bo?« Nato je g. dr. Korošec odgovoril: »Vse je mogoče.« Smehljajoč se in izredno dobro razpoložen je odšel. Predsednik vlade Velja Vukičević je odšel v avdienco in ker ima navado, da govori s časnikarji šele po avdienci, so ga ti čakali. On pa se je po avdienci takoj odpeljal na svoj dom in časnikarji niso imeli prilike zvedeti njegovega mišljenja. Marinkovič pa po svoji stari navadi nikdar ne govori. Najbolj zgovoren je bil Radič, ki je delal vse mogoče kombinacije, računajoč na številne radikale. Svetozar Pribičević pa se je izgovarjal da je zelo truden in da ne more dati daljših izjav, češ: »Vse je dobro! Obenem je tudi v imenu Davidoviča izjavil, da je truden in da bo šel spat. Najbolj odločen je bil predsednik Jugoslovanskega muslimanskega kluba dr. Spaho, ki je izjavil: »Kaj se je v demokratskem klubu zgodilo, tega sploh ne vemo. Niti smo bili povezani in obveščeni o tem, kaj se je dogajalo. Mi smo v vladi in ostanemo. To izjavo je dal Spaho časnikarjem po daljšem sestanku s predsednikom Jugoslov. kluba dr. Korošcem.

Coudelghove Chalegri, vodja panevropskega gibanja.

Narodni univerzitetni zaklad

Ko se je v preteklem novembru raznesla vest, da je integriteta ljubljanske univerze ogrožena, je vstal ves slovenski narod kot en mož in izrekel svojo odločno voljo: V Ljubljani mora ostati popolna univerza! Ne eden izmed obstoječih oddelkov in institutov se ne sme ukiniti, pač pa naj se zagotovijo sredstva, da se bo univerza bolj in bolj izpopolnjevala!

Vprav za stalno, smoteno izpopolnjevanje gre, ki naj bi napredovalo hitreje, nego je mogoče ob sami državni dotaciji. Zato se bo v prav kratkem času ustanovilo »Društvo za nabiranje Narodnega univerzitetnega zaklada«. Društvo bo imelo namen: s predavanji, informacijami v časopisju ali na drug primeren način širiti med širokimi plastmi naroda zanimanje za ljubljansko univerzo ter umevanje njenega pomena in dela; nabirati ustanovno glavnico za »Narodni univerzitetni zaklad« za izpopolnitev ljubljanske univerze; narediti ustanovo z zgornjim imenom in namenom; množiti glavnico ustanove; podpirati v izjemnih primerih ljubljansko univerzo iz razpoložljivih sredstev, t. j. takih, ki še niso postala last ustanove (čl. 2. društvenih pravil). — Namen »Narodnega univerzitetnega zaklada« bo: izpopolnjevati ljubljansko univerzo, t. j. podpirati jo pri prirejanju prostorov, zanj, pri izpopolnjevanju univerzitetne knjižnice, pri ustanavljanju in izpopolnjevanju znanstvenih institutov in seminarjev, institutskih in seminarjskih zbirk in knjižnic, event. pri ustanavljanju novih stolic, slednjič podpirati jo po možnosti v vsakoterih drugih težkočah, v katerih bi univerza apelirala na kako materialno pomoč (čl. 3. pravil).

Po univerzitetnem zakonu, ki je sedaj v veljavi, je tako zasebno podpiranje univerze in pospeševanje njenega napredka in dela mogoče; slična odredba bo tudi v novem univerzitetnem zakonu. Belgrojska univerza je bila deležna takih zasebnih podpor v prav izdatni meri. Bivša kraljica Natalija ji je naklonila velike gozdne komplekse, in več premožnih zasebnikov ji je darovalo znatne vsote.

Novo društvo se bo obrnilo na ves narod, na občine, gospodarske institucije in na zasebnike. Kot podporni član z letnim prispevkom 20 Din bo mogel marsikdo, ki živi v skromnih gmotnih razmerah, podpreti društvo in s tem univerzo; kdor pa je v ugodnejšem položaju, bo pristopil kot redni član, kot dobrotnik, kot ustanovnik ali kot pokrovitelj.

Prepričani smo, da bodo tako občine in druge korporacije kakor zasebniki pristopili k društvu in s tem dokumentirali neupogljivo voljo: Popolna ljubljanska univerza se mora razvijati in izpopolnjevati!

Škofje pozivajo Callesa.

Rim, 1. febr. (Tel. »Slov.«) »Osservatore Romano« poroča, da so poslali mehiški škofje na predsednika Callesa novo spomenico, da se doseže sprava med državo in cerkvijo na principu verske svobode. En izvod je dobil tudi mehiški poslanik v Washingtonu.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1.50 Din ali vsaka beseda 50 par.
Najmanjši oglas 3 ali 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje.
Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iščejo

AESOLVENTINJA

drž. dvorazr. trg. šole v Ljubljani, z večlet. prakso, z znanjem nem., ital. in slov. jezika, želi primerne službe v mestu ali na deželi. Dopise na upravo »Slovenca« pod: »Vestna« št. 845.

Proste službe

Vajenec

za zlatarsko obrt se takoj sprejme. — S. Japelj, zlatar, Cankarjevo nab. 7.

Služba organista

obč. tajnika in kapelnika za godbo na pihala se odda. — Župni urad Boštanj ob Savi. 844

Stanovanja

Selitve

v mestu in na deželo, strokovno in najcenejše potom

Slovenija transport

Ljubljana
Miklošičeva cesta št. 36
Telefon št. 2718

Stanovanje

Mirna stranica brez otrok išče za mesec maj sobo s kuhinjo v mestu. Naslov v upravi pod št. 795.

Inserirajte

V

»Slovencu«!

Vnajem

Trgovski lokal

vzajem takoj v najem z inventarjem, event. tudi z zalogo in družinskimi stanovanjem. — Cenj, ponudbe je poslati upravi »Slovenca« pod značko: »Trgovina« št. 848.

Kdo prodaja?

Hlode bukove la in brastove od 20 cm naprej kupuje v vsaki množini parna žaga

V. SCAGNETTI
Ljubljana.

Star

cink

kupuje vsako množino tvornica

Arko, Zagreb,
Vlaška ulica 116.

Kdo kupi?

Poročni prstani

najceneje pri
A. FUJHS, zlatar
Selenburgova 6 - Ljubljana

Sladek mošt

brezalkoholen, izred. dober: »Brezalkoholna produkcija«, Ljubljana, Poljanski nasip 10 a.

Nova gostilna!

(Otvoritev v sredo, 1. februarja)

Izvrstna hrana! Slajno vino!
Abonenti!

Lastnik: Pepe Lončar (poprej Podobnik),
Novi Udmat št. 145

Naša obrt

Motvoz (špagi) narekuje direktno v tovarni Mehanično vrvarna Šinkovec, Grosuplje 10245

Volna - bombaž

za strojno pletenje in ročna dela, dobite po najnižjih cenah pri PRELOGU, LJUBLJANA
Stari trg 12 - Židovska 4

NAJBOLJŠI PREMOK

Cabin Wolfova 1/2

Tvrda A. VOLK

Ljubljana, Hesijska cesta 24
nudi najceneje vse vrste ošenično moko in druge mlevske izdelke.
Zahteva te cenik

Bolezni

revmatizma, glavobol, zobobol, vratobol in bolezen želodca odstrani v kratkem času izborno sredstvo »INKA« - žganje. S poštino in zabojem: 3 stekl. 45 Din, 6 stekl. 70 Din, 12 stekl. 125 Din, 24 stekl. 240 Din. — Razpošilja: Lekarna pri Sveti Trojici Mr. S. ŠIKIČ, Dol. Lendava, Slovenija.

„Čuk na pal'ci“

je ime novemu humoristično-satiričnemu listu, ki izhaja vsako drugo nedeljo. Kdor se ni, naj si ga takoj naroči. — Uprava »Čuka«, Celje. 760

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

priporoča:

Donders A., Die Passion Christi und wir Menschen von heute. Fastenvorträge. 126 str., nevez. 31 Din.
Engelhardt L., Neue Wege der Seelsorge im Ringen um die Grossstadt. 127 str., nevez. 52 Din.
Huonder A., Zu Füssen des Meisters. 2. zvezek: Die Leidensnacht. 429 str., vez. 85 Din.
Linhardt R., Feurige Wolke. Kanzelvorträge. Weihnachten-Ostern 178 str., vez. 70 Din.
Linhardt R. Dr., Brennender Dornbusch. Vorträge zur Lebensgestaltung im Geiste des Evangeliums. — Weihnachts und Osterkreis. 167 str., vez. 71 Din.
Muré-Winands G. J., In jenen äussersten Stunden. Fastenpredigten über das Leiden und Sterben Jesu Christi. 214 str., nevez. 56 Din.
Mut, D. W., Leiden hat Ewigkeitwert. 93 str., nevez. 17.50 Din.
Oberdorfer A., Die Seelenleiden Jesu. 7 Fastenpredigten. 79 str., nevez. 32 Din.
Oberhammer Dr. C., In Leid und Sieg. Liturgische Tagesgedanken. 340 str., vez. 65 Din.
Obweiger J., Das Bild des gekreuzigten Erlösers. Fastenpredigten. 64 str., nevez. 18 Din.
Obweiger J., Oelbergstunden. Fastenpredigten. 48 str., nevez. 13.50 Din.
Obweiger J., Jesu Leiden und der Sünde Frucht. 6 Fastenpredigten. 130 str., nevez. 18 Din.
Restle C. P., Die Sünde. Fastenpredigten. 75 str., nevez. 26 Din.
Rieder K., Gottes Gnadenruf und die Antwort der Menschenseele. Fastenhomilien. 58 str., nevez. 20.50 Din.
Ströbele G., Unter den Portalen des blutigen Karfreitags. Passionsbilder. 61 str., nevez. 25 Din.
Tonclen Dr. J., Der Heiland am Oelberg und die moderne Welt. Fastenpredigten. 104 str., vez. 47 Din.
Tonclen Dr. J., Im Geiste des Evangeliums. Homilien und Predigten. — Der Osterkreis. 161 str., vez. 70 Din.
Vogt J., Tröste mein Volk. Fastenpredigten. 128 str., nevez. 34 Din.
Vorlitschek A., Der Gemeinschaftsbedanke im Vaterunser. Fastenvorträge. 99 str., nevez. 38 Din.

Osrednja čipkarska zadruga

r. z. z. o. z.

Ljubljana, Kongresni trg št. 2

priporoča cen. občinstvu svojo veliko zalogo kleklanih čipk, pristno ročno delo iz la češkega lanenega sukanca. — Velika zaloga vseh vrst cerkvenih čipk. — Pri njej dobite tudi vse kleklarske potrebščine. — Vse po najnižjih cenah!

Po trpljenja in dela polnem življenju je naša zlata mama, gospa

Marija Gmeiner roj. Koblar

Bogudvano preminula včeraj, 31. januarja 1928, v starosti 69 let. Vsemogočni je rešil zlato dušo dolgotrajnih muk. Pogreb preblage se bo vršil na Svečnico 2. februarja 1928 popoldne iz mrtvašnice deželne bolnišnice. Nepozabno priporočamo blagemu spominu in molitvi!

Ljubljana, dne 1. februarja 1928.

Žalujoči ostali.

Slovensko-srbohrvatski slovar

Sestavil dr. Albin Vilhar.
V platno vezan Din 70.—.

Srbohrvatsko-slovenski slovar.

Sestavil dr. Albin Vilhar.
V platno vezan Din 60.—.

Jugoslov. knjigarna v Ljubljani

Neobhodno potreben vsakemu radio-amaterju

Radiokolecdar 1928 Cena Din 25.—

In

Radiozemljevid 1928 Cena Din 15.— „Radiowelt“

Wiener Radioverlag, Wien, I., Pestalozzigaasse 6/7.

Perje!

Mehko kokoške perje, kilogram 15 Din
gosje perje, kilogram 100 Din

franko Maribor, vreče zaračunamo po lastni ceni, proti povzetju. Manj kakor 5 kg ne oddajamo po pošti.

Male pošiljke pošiljamo po pošti:

5 kg kokoške perje 110 Din
5 kg gosje perje 535 Din

bruto za neto, franko po pošti proti predplačilu zneska.

Exportna družba

Matheis, Suppanz in drug
MARIBOR.

Zahvala.

Za obilne dokaze iskrenega sočutja prilikom bolezni in smrti naše nezabljene mame in tete, gospe

Frančiške Pečar

izrekamo tem potom vsem najglobljejo zahvalo. — Posebno se zahvaljujemo preč. duhovščini, zlasti še g. župniku Pircu za njegov krasen govor ob odprtem grobu, pevskega zboru, požarni brambi iz Imenega in vsem darovalcem vencev.

Nadalje iskrena zahvala vsem, ki so drago pokojnico počastili s tako mnogobrojnim spremstvom na njeni zadnji poti.

Imeno, 26. januarja 1928.

Žalujoči ostali.

Mlekarska zadruga na Vrhniki

r. z. z. o. z.

Največje in najmoderneje podjetje te vrste v naši državi. Proizvaja polnomastni ementalški sir v hlebih po 80—90 kg, dalje II. vrste (polementalški) sir v hlebih po 25—35 kg in trapistovski sir v malih hlebih. — Veletrgovci znaten popust.

Solidna postrežba!

Najnižje cene!

Sir H. Rider Haggard:

49

Kleopatra, egiptovska kraljica.

Ko sem se zopet zavedel, so mi vedno daljše sence oznanjale, da je bilo popoldne. Opetekajoč sem se vzdignil na noge. Pavlovo truplo je še vedno ležalo tam in stražilo mene. Ves obupan sem stekel k vratom. Bila so zapahnjena in zunaj sem slišal korake straž. Ko sem obstal, so zaklicale in postavile sulice na tla. Nato so odpahnili zapahe, vrata so se odprla in v sobo je stopila zmagovita Kleopatra, žarečega obraza in oblečena v kraljevska oblačila. Prišla je sama in vrata so se za njo zaprla. Jaz sem stal na mestu, kjer sem bil obstal, kakor zmešan. Ona pa je plavalala dalje, dokler ni stala pred menoj.

»Pozdravljen, Harmakis!« je rekla s sladkim nasmehom. »Moj sel in poslanec te je torej našel!« in pokazala je na Pavlovo truplo. »Pah! Grd je videti. Hej, straža!«

Vrata so se odprla in dva oborožena Galca sta stopila na prag.

»Odnese te mrhovino,« je velela Kleopatra in vrzite jo jastrebov. Stojte! Izderite mu tisto bodalo iz izdajalskih prsi.« Vojaka sta se sklonila in eden je izvlekel iz Pavlovega srca bodalo, rdeče od strjene krvi, in ga položil na mizo. Nato sta zgrabila truplo za glavo in noge in ga opotekaje nesla iz sobe; in slišal sem njune težke stopinje, ko sta ga nesla po stopnicah nizdol.

»Meni se vse vidi, Harmakis, da si v prav slabem položaju,« je rekla Kleopatra, ko je utihnil glas njenih korakov. »Kako čudno se suče kolo reče! Da bi ne bilo onega izdajalca,« in pokimala je proti vratom, skozi katera so bili odnesli Pavlovo truplo, »bi sedajle jaz nudila prav tak grd pogled kakor ga on in rdeča rja na tistem-le bodalu bi bila iz moj-ga srca.«

Pavel je bil torej tisti, ki me je bil izdal.

»Tako je,« je nadaljevala, »in ko si ti sinoči prišel k meni, sem vedela, da si me prišel umoriti. Ko si zdaj pa zdaj segel z roko v svoje oblačilo, sem vedela, da je zgrabila za ročaj bodala in da si samo zbiral moč in pogum, da bi storil dejanje, za katero nisi imel dosti volje. Oj, čudna, divja ura je bila tisto, vredna, da sem jo živela in jaz sem od trenutka do trenutka ugibala, kdo izmed naju dveh bo premagal, ko sva se kosala z zvijačo zoper zvijačo, s silo zoper silo!

»Da, Harmakis, straža koraka pred tvojimi vrati, vendar ne varuj se. Da bi ne vedela, da te držim k sebi z vezmi, ki so jačje kakor jetniške yerge — da se ne bi zavedala, da me varuje pred zlom od tebe ograja časti, ki jo ti težje proderesh kakor vse sulice vseh mojih legij, bi bil že davno mrtev, Harmakis. Glej, tukaj je tvoj nož,« in izročila mi je bodalo »sedaj me pa umori, ako me moreš,« in tako rekoč je stopila k meni, odprla oprsje svojega oblačila in čakala z mirnimi očmi.

»Ne moreš me umoriti,« je nadaljevala; »so namreč stvari, kakor dobro vem, ki jih noben možki — noben tak možak kakršnen si ti — ne more narediti in pri tem ostati pri življenju. In glavna izmed teh je — umoriti žensko, ki je popolnoma njegova. Nikar, stoj s svojo roko! Ne obračaj tistega bodala proti lastnim prsom; ako mene nisi mogel umoriti, toliko manj moreš umoriti samega sebe, ti verolomni duhoven Izide! Ali si v resnici tako željen videti tisto razžaljeno boginjo v Amentiju? S kakšnimi očmi, misliš, bo tista nebeška boginja zrla na svojega sina, ki jo prihaja pozdravit osramočen v vseh stvarih, nezvest svoji najzvestejši obljudi in prisegi in z rokami, okrvavljenimi z lastno krvjo? Kje, misliš, da bo kraj tvoje pokore? — Ako se boš sploh mogel pokoriti!«

Več nisem mogel prenašati, srce mi je bilo strto. Na žalost je bilo preveč resnično — nisem se upal umreti! Prišel sem bil v tak položaj, da se nisem niti upal umreti! Vrgel sem se na ležišče in jokal — pretakal solze krvi in najhujše muke.

Kleopatra pa je stopila k meni, sedla poleg mene, me objela okoli vratu in me skušala tolažiti.

»Nikar ne jokaj, dragi, ozri se kvišku,« je rekla; »ni še vse izgubljeno za tebe, in jaz nisem jezna nate. Igrala sva mogočno igrata; toda jaz sem postavila svoj ženski čar tvojim čarom nasproti, kakor sem te svarila, in sem zmaga. Vendar hočem biti odkritosrčna do tebe. Kot kraljica in ženska čutim usmiljenje do tebe — resnica, in še več; in ne vidim te rada tako žalostnega. Prav in dobro je bilo, da si skušal pridobiti tisti prestol nazaj, ki so se ga moji očetje bili polastili, in ž njim starodavno svobodo Egipta. Jaz sama, postavna kraljica, bi bila isto storila in se ne bi strašila krvavega dejanja, ki sem ga prisegla izvršiti. Glede tega imaš torej moje sočutje, ki je vedno naklonjeno vsemu, kar je veliko in drzno. Dobro je tudi, da se žalostiš nad veličino svojega padca. V tem pogledu imaš moje sočutje, sočutje ženske — ljubeče ženske. Sicer pa tudi še ni vse izgubljeno. Tvoj načrt je bil neumen — po mojih mislih namreč. Egipt nikdar ne bi mogel sam stati na lastnih nogah; dasi bi si bil pridobil krono in deželo — to bi bil brez dvoma gotovo dosegel — so tukaj še Rimljani, s katerimi bi bilo treba računati. In da bo tvoje upanje večje, naj ti povem še to: mene ljudje malo poznajo. V vsej tej širni deželi ni srca, ki bi z bolj zvesto ljubeznijo bilo za starodavni Khem, kakor bije moje srce — ne, ne tvoje, Harmakis. Vendar doslej nisem mogla pokazati tega — vojske, upori, zavisti, zarote so me ovirale na vseh koncih in krajih, tako da nisem mogla služiti ljudstvu kakor bi rada. Sedaj pa mi boš ti, Harmakis, pokazal, kako naj to storim. Ti mi boš svetovalec in moj ljubi. Ali je tako majhna stvar, Harmakis, da si pridobiš srce Kleopatre, ono srce — fej te bodi — ki si ga hote lprebosti? Resnica, ti me moraš združiti z mojim ljudstvom in midva bova vladala skupaj, združujoč tako v eno celoto novo in staro kraljestvo, nove in stare ideje. Tako delujejo vse stvari k dobremu — da, najboljšemu, in na ta način boš po drugi in lepši poti prišel na faraonov prestol.

„Poišče si volne in prediva

ter dela po umetnosti svojih rok . . .“

Ravnatelj Božo Račić:

Terice, predice in tkalke na Belokranjskem

Pridnost in sposobnost slovenske žene se uveljavlja v mnogih poklicih zlasti pa v domačih obrtjih. Slednji oživijo največ pozimi, ko počiva poljsko delo. Poglejmo v tem času n. pr. v belokranjska sela in hiše! Pri topli peči uči stara mati svojo šestletno vnukinjo na bolj grobem povescu presti. Vsa solzna je, ko vidi, da je uspelo drobnim prstkom njene ljubljene

in zelo trpežne belokranjske čarape ali nogavice, ki so zlasti pri turistih in loveh zaradi svoje velike trpežnosti v posebnih čišlih. Svoječas so nosili ob sejnih volneno prejo v Črnomelj, kamor so hodili kočevski suknjarji in so jo prevzemali za tkanje debelega sukna.

Pri gorenjskih čipkaricah

Dajmo slovo domovini pisanic in pogledimo na Gorenjsko k našim čipkaricam v Poljansko in Selško dolino, v Žirovske hribe, v Horjulsko in Polhograjsko okolico! V 170 vaseh premelavajo urni ženski prsti kletke na okroglih blazinah na katerih se delajo naše lepe platnene čipke.

V hiše pogledimo, koliko posla da ta lepi domači obrt. Polna soba deklet je. Ene stoje, druge sede in delajo, vežejo, cukajo, jeftajo, strižejo — ura za uro mineva in le počasi se pomika izvršena čipka na »punchlu«. Spanec leze na oči, kazalec na uri se bliža že drugi uri in sedaj šele prenehajo z delom. S košaricami v rokah buškejo sedaj dekleta na svoje domove k počitku. No, kaj mislite, koliko pa vendar nosi to delo, da je tako razširjeno pri nas? Dinar se plača od ure, za finejša dela malo več, in to je vse, kar zasluži čipkarica. Vzlic temu je godrnjarja vedno dovolj da so izdelki predragi in zlasti petični svet je ves srečen, če more utihotapiti čez mejo vsaj par metrov inozemskih dragih čipk, ki bi se pri nas dobile za ugodnejšo ceno. Hvala Bogu pa imamo doma tudi mnogo dam, ki cenijo to delo in dajo zelo mnogo na ročne čipke. V inozemstvu odklanja elegantni svet s prezirom tovarniško čipko. Edino ročno delo naj krasijo zlasti telesno perilo, čeravno se s pridom uporabljajo čipke tudi za posteljino in namizno perilo.

Dokler ni bilo strojev, je šlo blago lahko v denar. Danes pa odjedajo mrtvi željni stroji živim, pridnim ročam zimski priboljšek, ker drevi vse za navidezno nizkimi cenami strojnih čipk. Strojno blago ima dostikrat zelo veliko napak in je narejeno tudi iz ne najboljšega materiala. Zato ni čuda, če se taka roba hitro pokvari in raztrga. Vse drugo pa je s čipkami, ki so narejene iz lanenega sukna. To blago je solidno in se v pranju zelo dobro obnaša. Glede trpežnosti je pa na glas, da traja več desetletij. Pred kratkim sem videl pri neki odlični ljubljanski dami različno namizno in posteljno perilo, ki je v rabi že čez 30 let, ampak leta se ne poznajo niti perilu niti čipkam, ker je delo solidno in soliden material. Tu velja opozoriti one, ki hočejo na nepošten način dati navidez pravo obliko čip-

kam na ta način, da vzamejo na mesto 7 parov niti le 3 pare, ki so pa skoraj še enkrat tako debele. V perilu se tako blago skrči in grdo razvleče. Te vrste spekulacije bi morala vsaka poštna čipkarica opustiti, pa če se ji tudi naroči, da naj tako dela. Pred očmi naj bi imele čipkarice, da slabi vzorci silno škodujejo ugledu naših čipk in včasih trpi zaradi nekaterih splošno čipkarstvo. Čipkarstvo je danes najbolj razširjen domači obrt v Sloveniji.

Dobrovske vezilje

Sedaj pa posvetimo še nekoliko pažnje našim marljivim veziljam, ki delajo na Dobrovi, Suji in po bližnjih vaseh. Na glas, da delajo lepo in pomeni, kar je res. Obvladajo precizno skoraj vse bele vezne tehnike in so zelo urne pri delu. Zanimivo je, da navadno okvirjev nič ne uporabljajo, ampak delajo kar na rokah »čez prste«. Neaj jih je obiskovalo žensko obrtno šolo v Ljubljani in to se jim zelo pozna, ker delajo zelo dobro, si znajo pomagati pri načrtih in razumejo vse tehnike.

Prav je, da se domači obrti širijo med našim žensstvom. Na eni strani prinašajo nekaj materialnih koristi, ki siromašnim zelo prav pridejo na drugi strani pa prinašajo velikansko moralno korist, ker se s tem prživlja veselje do dela. Kdor rad dela, ta tudi lahko pošteno živi. Že zato ni čuda, če opoznamo po krajih, kjer so razširjeni domači obrti, precej blagoselja in čistosti po hišah, kar izvira brezdvoma vse od velike ljubosti do dela.

X. Y.:

Volneno pleteninarstvo v Naklem

Domača obrt volnenih pletenin v Naklem je že daven spomin na širokogrudno ljubzen enega izmed naklanskih župnikov, ki je presadil to obrt iz Koroške Bele tudi v Naklo, da bi ljubljanim faranom lajšal težko življenje. Obenem je dokaj neumorne pridnosti slovenske žene, ki si po trdem letnem delu niti po zimi ne privoščijo počitka. V dolgih zimskih večerih sede neugnane Naklanke okrog gorkih peči in izpod gibkih prstev jim brze volnene jopice, nogavice, rokavice, gorka krila, kot bi se skušale z uro, ki hiti že na polnoč...

Obrt je organizirana po takozvanem manufakturnem sistemu. Okrog sedem podjetnikov nakupi volno v Koroški in Savinski dolini ali na Češkem. Doma volno sortirajo, operejo in dajo prest na Gorenjsko — v Begunje

ali na Koroško Belo. Prejo »sevirnajo« stare naklanske žene na starodavnih kolovratih v velike klobčice. In hiše podjetnikov ožive kakor čebelnj panji — neprestano prihajajo pridne pletilke s kopicami izdelanih pletenin in odhajajo obložene s prejnimi klobčiči. V pralnici pa že vre krop in od vseh strani prihajajo perice, da opero in obelijo stotere jopice. Ko pa odhajajo lastovke proti jugu, odpelje pošta tudi naklanske jopice proti Zagrebu in Karlovcu v Banovino — v deželo belih sraj in jopicev.

Toda Banovina postaja izbirčna. Tem bolj postajajo izbirčni naklanski podjetniki tako pri volni kakor tudi pri delu. Urne roke izpodrivajo še urnejši stroji. Mesto skromnih igel bo to po naklanskih hišah kmalu brneli električni motorji ter ropali moderni pletilni stroji, pridnost slovenske žene pa bo — ostala!

I. J.:

Copatarska obrt v Senčurju

Ta obrt je nastala najbrže v času, ko so hodili naši Gorenjci, posebno oni iz kranjskega okraja, v pozimskih časih na Hrvaško skupno rezat. Bilo je to nekako sredi preteklega stoletja. Obrt se je pojavila najprej v Besnici, potem v Podbrezju in v Ljubnem, kmalu tudi v Senčurju in Srednji vasi pri Kranju. Ženske so začele izdelavati neke vrste hrvaških opank na ravna kopita z usnjenimi podplati po načinu opank iz svinjine. Prvotni slovenski copati so bili tako imenovani »pletenci« copati, izdelani po načinu pisanih svitkov iz živo pisanega blaga (sukna), ki so ga svoj čas izdelavali v najrazličnejših barvah za vojaške našive v Vetrinu pri Celovcu. To robo so prodajali naši ljudje posebno po Koroškem, kjer so bili svojedobno veliki semnji v Beljaku, Celovcu, St. Vidu, Pliberku, Brežah itd. Nežak na debelo sta jela tržiti s to robo trgovca Janez in Marko Azman v Naklem, ki sta pa menda radi kupčije z volnenimi pleteninami, ki je boljše nesla, te vrste kupčijo kmalu opustila. Ljudje so potem prodajali svoje izdelke raznim čevljarjem za semnje po Hrvaškem in Štajerskem, ženske so jih nosile tudi kar v koših v Ljubljano.

V začetku tega stoletja so se pojavili copati, kakor jih izdelujejo copatarji še danes, to je iz navadnega zgornjega blaga. Istočasno so prišli v rabo tudi copati z ovčjo kožuho, ki so zelo cenjeni. Domala skoro vsi gorenjski ženski in moški kožuhi, ki jih je tako neusmiljeno odstavil moderni čas, so izginili v gorenjskih copatih.

Obrt je pred vojno precej cvetela in je copatarjem nosila lepe dohodke. Izdelki so romali na semnje na Hrvaško (v Zagreb, Karlovec, Jasko, Sisek), na Štajersko (posebno v Celje in okolico), na Koroško (v Celovec, Beljak, St. Vid, Pliberk, Guštanj, Velikovec, Zeleno Kapljo), na Primorsko (zlasti v Gorico) in po vsi Dolejski in Notranjski. Cena paru je bila po Koroškem po 50 krajcarjev, drugod po 30 krajcarjev.

Po vojni se obrt slabše obnaša. Povojni čas je prinesel s seboj druge potrebe in zahteve, moderni čas je segel po ličnejših tovarniških in domačih izdelkih, tako da copatarji danes komaj za piete vsote (20, morda 30 dinarjev) prodajajo svoje izdelke. Podražanje usnja in blaga na eni strani žugala obrt zatreti. Tako se utegne zgoditi, da bodo Gorenjci oropani tudi tega, dasi skromnega, a zanje dragocenega pripomočka za preživljanje in bo morala znana pridnost in neugnana delavnost naših žena in deklet seči po drugih obrtjih — če jih bodo seveda dobile in jim bodo kos. Dela in trpljenja se slovenska žena ne boji, preživi se tudi v najskromnejših razmerah, a naj bi ji vseeno prizanesel moderni čas, ki naj bi ji ne bil preveč nevladen in neusmiljen. Vsa javnost naj pripomore k temu.

Danes se copatarska obrt najbolj goji v senčurški občini in sicer v vaseh: Senčur, Višoko, Srednja vas, Luže in Olševak.

Belokranjske terice.

Foto: Fran Vesel — Ljubljana. — Copyright.

pravilno izvleči nit iz povessa in jo naviti na vreteno. Ni čuda potem, če so predice kasneje tako spretno in urne pri preji, kajti zgodaj so se začele učiti, in to velja zlasti v domačih obrtjih. Dekleta in žene se kasajo, katera bo več napredla, kajti poleti ni časa za prejo, ker je drugega dela čez glavo. Parkrat na leto je posla z lanom. Ko dozori, se popuka. Nato se osmukajo semenske glavice, v katerih je laneno seme. Dalje ga je treba »goditi«, kar se zgodi na rosi ali v vodi. Potem se suši in tolče v »tukača« in otare s trlicami. Nato se še izčeše in zvije gotovo predivo v povessa in kudjelje. Terice so zelo razposajene. Med »pri-trkavanjem« trlic čuješ vedno prešerni smeh in nikar se ne smukaj okoli njih, da ne dobiš — repa!

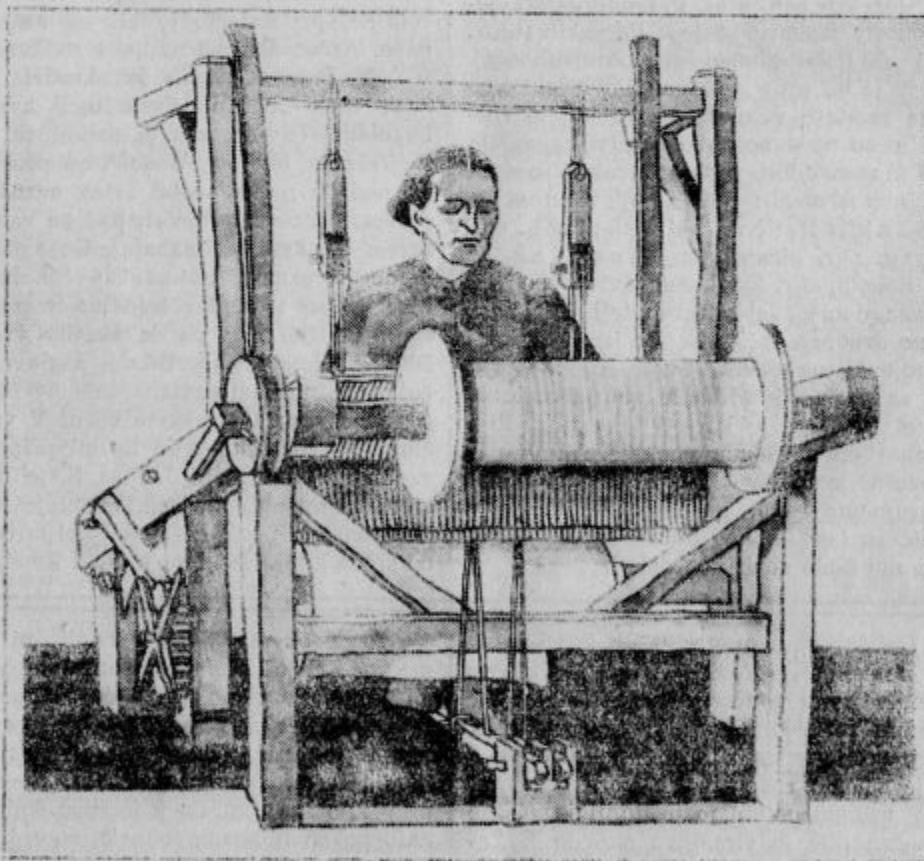
Predejo nekatere še na »starinski« način, t. j. brez kolovrata. Preslico z namotanim povesciom si zataknejo enosavno za pas ali pa jo vtaknejo v luknjo in klopi in leva roka puka previdno iz povessa predivo in jo suče v nit. Pri tem pomaga tudi desnica, katere glavni posel pa je, da navija nit na vreteno. Večinoma pa predejo na kolovratih, ki jih izdelujejo belokranjski kolarji. Ta način preje je udomačen skoraj povsod drugod pri nas. Prejo se navija v klobčice in na motovilu previja v štrane. Štrane navadno belijo, in to z lugom, da postanejo lepše in da ni treba potem toliko beliti platna.

Sedaj pride na vrsto najbolj zanimiv del platnarstva t. j. snovanje ali izdelovanje osnove ali osnutka za platno. Primitivne tkalke denejo 12 klopčičev preje v 12 loincev, iz katerih vleče potem snovačica 12 niti skozi preluknjano »deščico« na »kolovrat«, ki sega od tal do stropa. Ta se obrača in niti se previjajo, da dobijo slednjič podobo orjaške kite, ki se imenuje osnova ali osnutek. Ta posel zahteva veliko previdnosti in spretnosti. Sedaj poiščejo pod streho posamezne dele razstavljenih krosen ali stativ in jih prinesejo v hišo, kjer se sestavijo v komplet stroj. Na sprednje vreteno se trdo navije osnova ali osnutek, katerega posamezne niti se prevlečejo skozi ničalnice in brdo ter se lepo in enakomerno razvrščene pritrdijo na spodnje vreteno ali vratilo. Sedaj stopi v akcijo čolnič, ki ima po dolgem vdejanu vretenca z navito prejo. Z njim se prepelje nit skozi vrste, med ničalnici raztegnjenega osnutka. Ta, iz čolniča izvirajoča nit se zove vutek. Čolnič mora hitro švigniti med razdeljeni osnutek, da ne ostane kje na sredi. Za vsakim »strelom« čolniča premaknejo podnožniki ničalnice, da gre enkrat vutek nad, drugič pa pod nitni osnutek. Brdo je obešeno pred ničalnici na ravah dveh pokončnih stebričev in ima to nalogo, da zbija niti vutka. Na ta način se platno zgosti.

Razlikujemo dve vrsti stativ ali krosen. Prva so navadna, za gladko platno z enim parom ničalnic in dvema podnožnikoma, druga za vzorčno platno pa s štirimi podnožniki in dvema paroma ničalnic. Slednje uporabljajo v Beli Krajini le pravoslavne Bojančice.

Krosen je v Beli Krajini samo v jugovzhodnem delu od Črnomlja t. j. od Tribuč do Preloke in pa v viliškem okraju čez 500. Dobra tkalka stke dnevno, če je dobra preja in dobra osnova, do 5 metrov platna. Na čeških izboljšanih stativah z rečnim pogonom se stke dnevno lahko 12 do 15 metrov platna. Na mehaničnih krosnih z električnim pogonom pa se izdela od 15 do 20 metrov platna. To je opomin, da je treba naš domači tkalski obrt temeljito izpopolniti. S tem bi se siromašni Beli Krajini prav lahko odprl pot do novega zaslužka. Domače platno je vedno v čišlih in se prav lahko prodaja. Danes gre naše domače platno celo na Norveško. Svoj čas so se bavili v Beli Krajini tudi z umetnim tkivom. Posebno so bili lepi »svatovski otiračiči«.

Volna se v Beli Krajini uporablja za prejo, iz katere pletejo predvsem znamenite

Belokranjska tkalka.

Liković Joža:

Plesačka Cilka

(Dalje.)

Cilka je zavila skozi goščavo v gozd. Zamolklo šumenje jo je sprejelo. Vseposvodi je šelestelo, lesovi so se budili iz globokega sna, skrivnostni nočni glasovi so oživljali, mrakovi so se razgibavali. Cilko je zmrazilo; črna slutnja jo je prešinila do belih kosti. Nekje je nenadoma kriknilo, votlo in proseče, podobno bolniku, ki se je zbal nočnega vsemirja in prosi za tolažilno besedo. Spomnila se je vsega strašnega in groznega. Upali, zeleni obrazi in spačene podobe so se ji vrstile pred razboljenimi očmi; osteklenele oči, koščene roke, strašno bele sence. Spomnila se je pokojnega moža, ki je v blodnjah smrtnih ure pel o zelenem škrtu in njenem belem licu. Lilec spomin jo je zaskrelel, solza je zameglila oči. Še je razmišljala, neznana sila jo je morala, da je mislila na strahote kvatrne noči. Joj! In nočoj je kvatrna noč, grozna in zagonetna. Od strašljivega spomina razereeta domišljija se je vjela v skrivnosti nočnega stvarstva in zaživela v zbegani Cilki...

V mrzlečo noč je vdaril sikač, ki je, kakor da je tajna perot plahučila skozi gozdni somrak in razdelila megle. Cilki se je zazdelo, da so se meglene plasti razpustile v vrtinčaste kroge, ki se zapletajo v pošastne like. Pospešila je hojo, da bi čim preje dospela pod Zavrh. A čim bolj je hitela, tem bolj se je izgubljala v nepoznano pusto pokrajino, med skalovje in ogromne pečine. Zdelo se ji je, da se iz meglene globeli svetlika rumenkast soj. Grozče godrnjanje je začela iznad pečevja. Tu pa tam je pljusnilo, vijoličasta luč se je spustila iz brega v breg. Cilka se je ozirala vseokoli, a vedno bolj se ji je zdel kraj tuj in neprijazen. Slednjič je izgubila stezo in se znašla v skatinatnem žlebu. Momlajoče govorjenje jo je pozdravilo. Hripav nasmeh je izdal še nekoga, ki se skriva v nepristopnem lazju. Nekje je pritaženo zavcenkljalo; zvonko brnenje se je potegnilo skozi pomračje, kakor da nekdo preštevava suho zlato. Prešerno hihitanje, glušča tišina, srebren zvenk in zopet nemaren grohot. »Kdo so neki?« se zdrzne Cilka in plašno prisluhne. Nič. Le pritaženo, skoraj prijeten šum je čuti, kot bi rajale vile in bi se tenčice zapletale, vlekile po vejicah. Cilka zavije skozi sotesko proti goličavi. Tedaj pa ji vdari na ušesa divji

peket in hrzanje, kakor da drvijo črede neukročenih konj preko planjave. In vedno bližje, vedno nižje... Pod silnimi udari poka skalovje, drevje se lomi, zemski plast se trga in drvi nizdol. Vmes pa se vrtinja sikačev pisk in tuljenje, zračne plasti se meljejo in drobe, iz podzemskih hramov drve zeleni škrtalje. Megle se goste pa zopet dvigajo, strele se krešejo in udarjajo. Kvaterna vihra! Cilka se v omotici oklepa skalnega grebena in se stiska v globoko razpoko. Z ruto se povija, krči noge, ključu telo, da bi se skрила in otela. Pa peklenske sile rovarijo naprej. Bobnenje in vihar naraščata, kakor da se podira hudourni Trebevnik. Vmes udarja pošastno tuljenje valov; podzemna kraška jezera se dvigajo in bruhajo skrite vode na barje. Cilka se skriva in polzavredno zre v ognjene megle, ki sikajo iz odpirajočih se brežden. Prasketajoče iskre rojijo vsevprek, skalnate stene se izpreminjajo v ognjene peči, a izza grebenov se iztezajo pošastno rdeči obrazi...

Cilka se je onesvestila. Živi se odpovedali, slabost jo je vrgla Sama in zapuščena sredi mrzle noči je obležala kraj skalnatega praga. Pred nekaj urami še oboževana plesačka, vsa nedosegljiva fantovskim željam. Kolikokrat so ti v gorjupi bolesti in onemo-

Izbolišanje zakona o izenačenju davkov

Belgrad, 1. februarja. (Tel. »Slov.«) Davčni odbor je imel sejo, na kateri je vlada, oziroma poslanci Jugošlovanskega kluba in radikalne stranke, predložila nekatere amandamente, ki znatno izboljšujejo zakon o izenačenju neposrednih davkov. Sprejete so bile spremembe:

Davčna stopnja za osnovni zemljiški davek se ne določi z zakonom, temveč se prepušča v naknadno določitev s finančnim zakonom. To je važno zato, ker se bo davčna stopnja določala šele potem, ko bo ugotovljen čist katastrski donos za posamezna zemljišča in bodo zemljišča, katerih čist katastrski donos ne znaša 1000 Din, oproščena dopolnilnega davka. (Za sedaj samo do 500 Din.) Spremenjena je tudi lestvica za dopolnilni davek, ki je sledeč: Preko 1000 do 2000 Din 2%, preko 2000 do 3000 Din 3%, preko 3000 do 4000 Din 4%, preko 4000 do 5000 Din 5%, preko 5000 do 6000 Din 6%, preko 6000 do 7000 Din 7%, preko 7000 do 8000 Din 8%, preko 8000 do 10.000 Din 9%, preko 10.000 do 12.000 Din 10%, preko 12.000 do 15.000 Din 11%, preko 15.000 do 20.000 Din 12%, preko 20.000 do 30.000 Din 13%, preko 30.000 do 50.000 Din 14%, preko 50.000 do 100.000 Din 15%, preko 100.000 do 150.000 Din 16% in preko 150.000 Din 17%.

Pri davku za službenice (službenički davek) se lestvica spremeni sledeče: Preko 2520 do 2640 Din 10%, preko 2640 do 2880 Din 11%, preko 2880 do 3120 Din 12%, preko 3120 do 3600 Din 13%, preko 3600 do 4320 Din 14%, preko 4320 Din 15%.

Tudi lestvica za procentno stopnjo za mesečne dohodke se zmanjša in se glasi: preko 10.500 do 11.000 Din 10%, preko 11.000 do 12.000 Din 11%, preko 12.000 do 13.000 Din 12%, preko 13.000 do 15.000 Din 13%, preko 15.000 do 18.000 Din 14% in preko 18.000 Din 15%.

Glede davka na posle je bil sprejet sledeč dodatek: Pri poslih se ne bo računala v davčno podlago vrednost stanovanja in hrane, zato pa odpade davek po členu 13. Vse to pride pred narodno skupščino, kjer bo sprejeto v podrobni debati o izenačenju davkov.

Dr. Spaho o novem finančnem zakonu

Belgrad, 1. febr. (Tel. »Slov.«) Pred predhodno na dnevni red današnje skupščine so se pojavili zopet nujni predlogi, predvsem predlogi Radičevih poslancev, h katerim so govorili številni poslanci selj.-dem. koalicije. Nato se je prešlo na dnevni red in minister Spaho je kot zastopnik finančnega ministra dal dolg in izredno vestno sestavljen ekspozé o finančnem položaju.

V ekspozéju je minister v glavnem navedel delo finančnega odbora in njegove prihranke, ki jih je fin. odbor tekom debate napravil. Klub temu znaša proračunski deficit skupno 184.186.647 Din. Vlada bo tekom proračunske debate stavila potrebne predloge, da se ta deficit pokrije. Nato je finančni minister govoril o zmanjšanju izdatkov in prešel na posameznosti. Glede univerz je dejal sledeče:

Izvršile so se vse priprave, da se nekatere fakultete, ki so odveč, ukinejo. Izdelal se je zakon o vseučiliščih, v katerem se bo to vprašanje končno javno uredilo. Vlada želi v prvi vrsti, da reši to vprašanje narodna skupščina z zakonom, vendar se pa za slučaj, če bi se ta zakon ne mogel pravočasno sprejeti, v fin. zakonu nahaja odredba, na podlagi katere bi se takoj po končanem šolskem letu 1927/28 odredilo, katere fakultete in na kak način se bodo ukinile. Ta sklep pa se bo izvršil samo v sporazumu s finančnim odborom. Isto je tudi glede gimnazij.

Nato je govoril o dolgovih, ki jih imamo vojnih in povojnih skupno 807.585.388 Din, torej 266.635.965 Din več, kakor prej. Glede letičnih dolgov se je storilo vse in so se v finančni zakon sprejele tozadevne odredbe, da se poravnajo.

Nato je prešel na dohodke. Glede izdatkov dostavlja, da je deficit od tod tako velik, ker je treba tja prišteti vsoto 173.322.182 Din, katero mora finančni minister na podlagi čl. 2. finančnega zakona dati samoupravam na razpolago. Obširno govori o samoupravah, o namERAH vlade na tem področju in končno ugotovi stabilizacijo dinarja. Nato se je seja zaključila.

Popoldne se je vršila seja skupščine, na kateri se je pričela podrobna razprava o zakonu o izenačenju neposrednih davkov. Opozicija je pričela z obstrukcijo. Govorili so poslanec Demetrovič (SDS), kateremu je odgovorjal Janković (NRS), Kramar (HSS), ki je govoril več ur. Nato se je seja prekinila. V sporazumu s šefi, se radi jutrišnjega praznika seje odlagajo do petka.

Lausanne, 1. febr. (Tel. »Slov.«) Madžarski grof Hadik, ki je imel mnogo posestev na Slovaškem, je pred mešanim madžarsko-češkoslovaškim sodiščem tožbo proti Češkoslovaški izgubil. Razsodišče je priznalo, da je agrarna reforma notranja zadeva Češkoslovaške, ki ima tudi socialno-političen pomen. Agrarna reforma se bo tudi na bivših madžarskih veleposestvih popolnoma izvedla.

Nota v Ženevi vložena

v Ženeva, 1. februarja. (Tel. »Slov.«) Danes sta bili generalnemu tajniku izročeni noti češkoslovaške in jugoslovanske vlade o monoštrski aferi obenem s spomenicema obeh vlad. Romunska nota se pričakuje tekom večera. Note se bodo objavile, spomenice pa ostanejo zaupne ter se bodo izročile samo članom Sveta in stalni vojaški komisiji Društva narodov.

Kakor doznava vaš dopisnik, ima jugoslovanska nota nastopno besedilo:

»Ženeva, dne 1. februarja 1928. Gospod generalni sekretar! Z ozirom na sklepe Sveta Društva narodov z dne 11. decembra 1926, § 1 določb o predpisih, ki se nahajajo v prvem in drugem delu dokumenta o izvrševanju investigacijske pravice, in izvajajoč odstavke a) poglavja 2. po Svetu sprejetih predpisov o istem predmetu z dne 24. septembra 1924 imam čast, predložiti Vam v prigibi memorandum, ki poroča o dejstvih dogodka, ki se je pripetil dne 14. januarja 1928 na kotedvoru Monošter na avstrijsko-madžarski meji. Kraljevska vlada je mnenja, da je v splošnem interesu, da se ta dogodek popolnoma pojasni, ker je sposoben, da omaže javno zaupanje v dejansko vrednost mednarodnih pogodb. Vlada smatra za svojo dolžnost, opozoriti Svet za posledice, ki bi utegnile nastati iz tega, da apelira, da zabrani resnejše dožive in posledice, na pravice in dolžnosti Sveta Društva narodov. Zato zahteva od Sveta, da ukrene potrebno, kar izhaja iz pravice in dolžnosti glasom omenjenih določb in določb trianonske mirovne pogodbe glede vojaške kontrole na Madžarskem. Zato imam čast, gospod generalni tajnik, prositi Vas, da z ozirom na določbe gori omenjenih predpisov to vprašanje stavite na dnevni red prihodnje seje Sveta. — Izvolite itd. Fotić, s. r. stalni delegat.«

Predloženi noti se smatrata za formalni predlog za uvedbo investigacije, da se odposiljatev preiskovalne komisije na Madžarsko ne zahteva direktno. Smatra se, da je taka zahteva zapopadana indirektno v pozivu, da naj

se ukrene potrebno, kar izhaja iz pravice in dolžnosti glasom določb trianonske mirovne pogodbe o vojaški kontroli na Madžarskem. To je prvi formalni predlog za uvedbo investigacijskega postopanja, o katerem bo odločal Svet Društva narodov na marčnem zasedanju. Če bo poslana na Madžarsko kakšna komisija, jo bo vodil angleški general Clive. Ni znano, ali romunska nota soglašala z jugoslovansko in češkoslovaško, misli se pa, da bo razlika bolj v tonu, kakor v stvari sami. Vojaška komisija, ki bo predvsem dobila te note, se bo sestala najbrže par dni pred sestankom Sveta Društva narodov. Člani te komisije, v kateri so delegati vseh držav, ki so zastopane v Svetu Društva narodov, bodo najbrže že prej proučili dokumente, tako da se bo lahko hitro sklepalo.

»Times« ne verujejo v preiskavo.

v London, 1. februarja. (Tel. »Slov.«) »Times« se v članku, v katerem označujejo odpravo vojaške kontrole v Avstriji kot znak rastočega zaupanja v izvršitev obveznosti, prevzetih z mirovnimi pogodbami, pečajo tudi z dogodkom v Monoštru ter izjavljajo, da ženevska debata o tem ne bo dolga. Dogodek je komaj tako važen, da bi mogel zahtevati intervencijo velesil, ker tudi nič ne govori za to, da ne bi bil to posamezen izjemni slučaj. Ni verjetno, da bi se Anglija udeležila intervencije. Društvo narodov bo memorandum Male antante vzelo v vednost, verjetno pa ne bo glasovalo za kako preiskovalno komisijo, ki bi napravila le hudo kri in povod za kontroverze.

Titulescu v Parizu

v Pariz, 1. febr. (Tel. »Slov.«) Romunski zunanji minister Titulescu bo najbrže jutri popoldne dospel v Pariz. Obenem z njim se pričakuje iz Bukarešta delegacija strokovnjakov za pogajanja s francosko vlado o ureditvi romunskih vojnih dolgov. Ženevske vesti, da se je izvršil protest male antante vendarle s soudeležbo Romunije, so bistveno izboljšale razpoloženje za Titulescove pariške razgovore.

Ekspozé ministra dr. Beneša

v Praga, 1. februarja. (Tel. »Slov.«) Dr. Beneš je podal danes v zunanjem odboru obširen komuniké o sklepu modusa vivendi. Izjavil je, da se je vlada držala srednjega pota med ekstremoma popolne ločitve cerkve od države in konkordata. Husovo vprašanje, je bilo rešeno v smislu obojestranske tolerance. Vatikan priznava potrebo dostojne Husove proslave za češki narod, dočim češkoslovaška vlada s Husovimi proslavami ne bo žalila čusev katoliškega prebivalstva. Glavne točke modusa vivendi so nova ureditev škofij in redovnih provinc in udeležba vlade pri imenovanju cerkvenih dostojanstvenikov. Razmejitve škofij na Slovaškem je z ozirom na zadnje dogodke v madžarski politiki največje je pomena ter je važen korak h konsolidaciji na Slovaškem. Prvič v narodni zgodovini češkega naroda v bodoče noben del češkoslovaškega ozemlja ne bo več pripadal cerkveni jurisdikciji inozemstva. S tem preneha tudi vplivanje vratislavske nadškofije na Češkoslovaško in vpliv praške in olomuške nadškofije v Nemčijo. Ostale določbe modusa vivendi so sekundarnega pomena. Vlada ni prevzela nobenih nadaljnjih niti ustnih niti pisanih obveznosti, niti v zadevi šol niti agrarne reforme. Člen 6. o eventualnih prilagoditvah češkoslovaške zakonodaje na modus vivendi se je sprejel, ker ima modus vivendi marsikakle administrativne določbe starih avstrijskih zakonov. Dogovor se lahko preklicuje, kakor vsak drugi. O vprašanju nuncijske je izjavil dr. Beneš, da vrnitev Marmagija ne pride v poštev. Konflikt je bil z Vatikanom, ne z nuncijem, ki je izvrševal samo instrukcije svoje nadrejene oblasti. Modus vivendi ni kapitulacija pred Vatikanom in pomeni uspeh za državo.

Dalje je rekel dr. Beneš, da je de jure priznanje Rusije vprašanje vladne večine,

proti sovjetsko-ruskemu predlogu v ženevski razorožitveni komisiji je glasoval zato, ker nima nobenega takojšnjega praktičnega pomena. Obe mnenji: Najprej razorožitev, potem varnost, in: najprej varnost in potem razorožitev tvorita nekak circulus vitiosus. Češki transport orožja na Kitajsko je bil redna trgovina in je analogija z monoštrskim dogodkom smešna. Glede monoštrske afere pripominja, da so poročila listov o diferencah med državami male antante neresnična. Z Romunijo obstoji popolna enotnost. Obstoji samo neka nejasnost iz tehničnih vzrokov, ker sta se praška in belgrajska vlada naravno skušali sporazumeti z Bukareštom, kjer je namestnik na dopustu bivajočega zunanjega ministra šele moral stopiti v stike s svojim šefom, tako da se je korak male antante zakasnil. Ta korak sam se ni izvršil v tem smislu, da bi se izzval nov konflikt z Madžarsko, temveč ima samo namen, zahtevati od Društva narodov, da izpolni po mirovnih pogodbah prevzete dolžnosti o kontroli oboroževanja. Pri italijansko-romunskih pogajanjih v Rimu je šlo predvsem za davno nameravano trgovinsko pogodbo. Med državami male antante ni pravih nobenih diferenc, kakor to jasno izhaja tudi iz izjave Titulescu, v Rimu in dr. Beneš tega ne bi mogel jasneje konstatirati, kakor je to storil Titulescu.

v Budimpešti, 1. febr. (Tel. »Slov.«) V določbah modusa vivendi med Češkoslovaško in Vatikanom vidijo v Budimpešti kršenje madžarskih zahtev po zopetni pridobitvi ozemelj, ki jih je Madžarska zgubila z ločitvijo Slovaške. Nadškof Pap je izjavil novinarjem, da je primas dr. Szeredi, čegar škofija je v stvari najbolj prizadeta, iz Rima prinesel s seboj instrukcije ter da je treba počakati na njegove izjave. Stvar bo prišla v razpravo tudi na prihodnji seji v odborih obeh zbornic.

Nemčija bo volila v maju ali juniju

Berlin, 1. febr. (Tel. »Slov.«) Politični položaj še vedno ni razčiščen. V centru so se osebna in stvarna nasprotja po zadnji seji državnega odbora stranke s tem, da je predsednik stranke in državni kanceler dr. Marks podal izjavo, da smatra vodstvo stranke centrum za strogo republikansko stranko, in obveznost, da bo v bodoče vsa skrb posvečena socialni politiki. Niso pa še izravnana nasprotja vladne koalicije glede šolskega zakona. Vse odvisi od § 20 osnutka, ki urejuje stvarno simultanske šole. Stališče centruma je, da veljajo za takozvane simultanske dežele iste odredbe kot za ostalo državo, četudi naj bi se izvedba v teh deželah odložila. Nemška ljudska stranka Stresemanna pa zastopa stališče, da naj sedanjí šolski zakon na simultanske dežele Baden, Hessen, Nassau ne velja. Da bi predlog ljudske stranke prodril, je treba dvetretjinske večine. Te pa ni. V slučaju pa, da ljudska stranka trdovratno vztraja pri svojem pred-

logu, pa tudi razpade koalicija in zadeva s šolskim zakonom je končana. Če ne pride tekom dveh tednov do sporazuma, bo parlament razpuščen. Če pa parlament sprejme šolski zakon, bo enako razpuščen, kakor hitro sprejme proračun in kazenski zakon. Na vsak način je v Nemčiji v maju ali juniju računati z volitvami.

—o—

Časnikar dobil 7 let ječe

v Budimpešti, 1. febr. (Tel. »Slov.«) Kazensko sodišče je danes obsodilo pisatelja in novinarja barona Ludovika Hatvanija na sedem let ječe, na plačilo 500.000 pengov odškodnine državi in 15.000 pengov denarne globe. Obtožen je bil radi razžaljenja madžarske nacije, ker je l. 1921. in 1922. v svojem emigrantskem listu »Jövö« objavil članke proti režimu belih gardistov. Hatvani je z obžalovanjem preklcal svoje članke, sodišče pa je njegovo izjavo vpoštevalo le v mali meri.

—o—

Načrt uredbe o zapiranju in odpiranju trgovin

Gotovi ljudje menda imajo edino nalogo, da hujskajo proti vsemu. Hujskajo zlasti tam, kjer bi bilo treba največ takta in previdnosti in tako izpodkopujejo pravilno rešitev najtežavnijih problemov.

Tako je tudi z načrtom uredbe o zapiranju in odpiranju trgovin. Ta problem je deloma povoljno urejen pri nas, nižje drugod v državi pa ne. Spori med delojemalci in podjetniki so bili tako hudi, da si noben minister ni upal zagrabiti te stvari. To je storil dr. Gosar. Storil je to radi koristi nameščencev. Sporazumeno z ministrom za trgovino je izdelal načrt uredbe, ki prinaša trgovskim uslužbencem v ostalih delih države velike pridobitve. Ta načrt je razposlal prizadetim organizacijam v proučevanje in jih pozval, naj stavijo svoje predloge. Gotovo so v načrtu še pomanjkljivosti, ki jih čutijo zlasti nameščenci v Sloveniji, ker so navajeni na redne razmere. Prav radi tega pa je minister sklical anketo in dal priložnost razgovora, da se bo uredba še bolj prilagodila željam interesentov.

Posebej pa je treba poudariti, da je uredba mišljena kot okvirna, ki le določa maksimum delovnega časa, veliki župani pa bodo dobili pooblastila in navodila, kako naj urede delovni čas v svoji oblasti v okviru uredbe. Le preko maksimuma delovnega časa, ki bo določen v uredbi, ne bodo smeli iti. V Sloveniji je delovni čas že urejen in bistveno bo tudi po novi uredbi ostalo tako kakor je danes. Pač pa bodo, kakor rečeno, z uredbo veliko pridobili nameščenci v drugih pokrajinah, kjer so bili sedaj izročeni v neomejeno izrabljanje podjetnikov.

Iz navedenega je pač razvidno, kako neumestno je pisarenje »Slov. Naroda« in še bolj neumesten protestni shod, ki ga sklicuje zveza privatnih nameščencev Jugoslavije. Mesto protestnih shodov naj bi nameščenci izdelali stvarne pripombe in jih predložili ministru. Če bodo ta protestni shod izrabili podjetniki z juga zato, da sploh zrušijo uredbo, si bodo nameščenci v tistih krajih lepo zapomnili svoje slovenske tovariše. Pa pri nas je že tako, da je treba vsako še tako neumestno priliko izrabiti za hujskanje proti klerikalcem. »Strokovni« tajniki nimajo primernejšega posla.

Nelegalni sklepi socialistično-demokratske zveze na ljubljanskem magistratu

Dr. Vladimir Ravnihar včeraj v »N. D.« obširno in zgolj s pravniskega stališča razlagal sedanje ex-lex stanje na ljubljanskem magistratu. Njegova izvajanja so v bistvu ista kot so govorili pisec in občinski svetniki SIS na zadnji seji občinskega sveta, le da so minuciozno izpopolnjena.

Socialisti in demokrati so izglasovali sklep, da občina ne zaprosi oblastnega odbora za odobritev proračunskega provizorija, ampak gospodari na podlagi starega proračuna, dokler ne bo sklenjen novi.

O tem sklepu pravi dr. Raynihar:

S pomočjo § 69 je torej občinskemu svetu dana možnost, da za bolj ali manj kratko dobo sklene provizorij. Ta provizorij obsega vse izdatke, ki so potrebni mestni občini.

Toda kakor vsak proračun, tako tudi provizorij ne obsega samo izdatkov, ampak tudi prihodke za to dobo. Za izdatke je treba najti kritja, kar je tudi smisel § 69. Tu je punctum saliens cele zadeve.

Občina ne more živeti iz dohodkov rednega gospodarstva. Po veliki večini mora izdatke kriti z dokladi k direktnim davkom in kužninami ter z nakladi in davščinami, ki ne spadajo v vrsto davčnih dokladov. Vsi ti izredni dohodki pa so vezani na kvalificirano večino po smislu § 57 občinskega reda in na odobritev oblastnega odbora po smislu § 81 obč. reda. To mora do lege lata veljati tako za redni proračun, kakor za vsak provizorij.

Iz tega nujno sledi, da je za proračunski provizorij bodisi samo za mesec februar, bodisi za vso dobo do sprejetja novega proračuna potrebna kvalificirana večina in da more ta provizorij v smislu veljavnega zakona odobriti oblastni odbor ter minister za finance. Sklep občinskega sveta, ki bi nasprotoval tem določilom, je nezakonit in pravno neveljaven. Župan ga mora sistirati v smislu § 67 obč. reda, ako noče učakati sistiranja s strani nadzorstvenega državnega oblastva.

Nastanejo pa lahko še druge usodepolne posledice. Davkoplačevalcu ni treba plačevati doklad, naklad in drugih davščin, katere niso bile sprejete in odobrene zakonitim potom in upravičeno bi smel odkloniti njih plačilo. Pozni gost bi smel n. pr. s polnim pravom zavrniti plačilo davščin na nočni obisk gostiln in kavarn.

Tako smo v Ljubljani po zaslugi socialistov in demokratov zašli v lep Babilon. Občinskih davščin ni več treba plačevati, občina pa naj lovi dohodke za svoje izdatke iz zraka.

v Newyork, 31. jan. (Tel. »Slov.«) Na panameriški konferenci je bil z veliko večino odklonjen predlog Mehike, da se predsedstvo panameriške unije menjava med posameznimi članicami.

starčeve obupne klice so prihiteli sosede, ki so ga rešili grozne smrti. Nesrečnik se je zdravil doma, toda mesto, da bi se mu zdravje izboljšalo, se mu je vedno bolj slabšalo. Ko so ljudje uvideli, da doma ne bo ozdravel, so ga prepeljali v Zagreb. Zverinske napadalce zasledujejo orožniki.

★ Pri tobačni tovarni v Ljubljani se vrše dne 20. in 21. februarja t. l. ustmene dražbe za prodajo kompostiranega tobačnega prahu, na kar opozarjamo zainteresirane. Pogoji se dobe v tobačni tovarni.

★ Pri lenivosti črev, kataru v želodcu in črevih, oteklini v notranjosti debelega črevesa, nagnjenju k vnetju slepiča odstranjanje nuzujejo, da raba »Franz-Josef« vode izborna stajanje v organih spodnjega telesa in to brez bolečin. Dolgoletne izkušnje v bolnicah dokazujejo, da raba »Franz-Josef« vode izborna urejuje delovanje črev. Dobi se v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah.

★ Tudi najhujšega sovražnika naših sadovnjakov uničimo z zimskim škropljenjem z Arborinom. 558

Ljubljana

NOČNA SLUŽBA LEKARN.

Drevi imata nočno službo: Bohine na Rimski cesti in Levstek na Resljevi cesti.

○ Dve veseligrji, in sicer »Veselo igro o žalostni princezinji« in »Zamorec, ki mora v Benetke«, bo uprizorilo danes zvečer Katol. društvo rokodelskih pomočnikov v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12. Na sporedu prireditve so tudi moški zbori pod vodstvom g. prof. M. Bajuka. Pričetek ob pol 8 zvečer.

○ Zimsko porotno zasedanje. Ljubljanska porota prične s svojim zimskim zasedanjem v ponedeljek, dne 6. februarja. Prvi dan se vršita dve obravnavi, in sicer proti Marijeti Urh radi hudodelstva goljufije po § 147. k. z., druga pa proti Francetu Rusu radi hudodelstva uboja po § 140. Senatu bo predsedoval predsednik deželnega sodišča Rekar, obtoženca pa bosta branila odvetnika dr. Kandare in dr. Lapažne. — V torek, dne 7. februarja, se vrši obravnava proti Francetu Tomšiču radi hudodelstva uboja po § 140. Predsednik senata je podpredsednik dež. sodišča Keršič, branitelj dr. Culik. — V sredo, dne 8. febr., je obravnava proti Alojziju Zalarju radi hudodelstva goljufije po § 171. Predsednik senata je v. s. s. dr. Kaiser, branitelj pa dr. Suyer. — V četrtek, dne 9. febr., se vršita zopet dve obravnavi, in sicer prva proti Lovrencu Rozmanu radi hudodelstva uboja po § 140. in proti Alojziju Koscu radi hudodelstva goljufije po § 141. Predsednik senata je v. s. s. Mladič. — In kot zadnja obravnava za to zasedanje je razpisana za sedaj še obravnava proti Ivanki Kisovec radi hudodelstva detomora po § 134. Razprava se vrši v petek, dne 10. februarja. — O eventualno naknadno določenih razpravah za to zasedanje bomo še poročali.

○ Zdravnik dr. Jemec zopet redno ordinira od 10—12 in od 2—4 Tržaška cesta 8.

○ Dramatična aretacija invalida. Z ozirom na vesti v nekaterih ljubljanskih časopisih z dne 30. januarja 1928 o razburjenih prizorih ob priliki aretacije Leopolda Finka, opozarja policijsko ravnanje v Ljubljani na sledeča dejstva: V sporazumu z mestnim magistratom ljubljanskim je policijsko ravnanje lanske leto izdalo odredbo, da se onemogoči nadaljnje beračenje po okoliših policijskega ravnanstva in s tem ugodi tudi večnim pozivom in tukajšnjih listih, da naj se beračenje zatre. Leopold Fink je bil dne 29. t. m. ustavljen na Miklošičevi cesti na zahtevo posameznih pasantov, pri katerih je navedeni vsiljivo beračil in so se radi tega slednji pritožili pri varnostnem organu. Varnostnemu organu torej ni preostalo drugega, kot da je izvršil svojo službeno dolžnost in od-

vedel krivca v smislu zakonskih predpisov na policijsko stražnico. Da je bil upravičen to storiti, potrjuje tudi okolnost, da je bil Fink tekom zadnjega pol leta že nekočkrat predveden policijskemu ravnanstvu radi sličnih dejanj. Kljub intenzivnemu poizvedovanju pa doslej ni bilo mogoče ugotoviti, da bi bil Fink res doslej kje vložil kako prošnjo za podelitev invalidnine. Z ozirom na vesti nekaterih časopisov, da se je ob priliki predvedbe Finka nabralo okoli 700 ljudi, ki so hoteli varnostnim organom preprečiti izvršitev službene dolžnosti, se opozarja občinstvo, da opusti vsako tako in slično akcijo in se ne vmešava v uradno poslovanje varnostnih organov, ker se bo v bodoče proti vsem eventualnim krivcem postopalo strogo po zakonu. — Policijsko ravnanstvo.

○ Kristofič-Bučar: Bluze, otroške obleke!

Maribor

□ Zaenkrat se jim ni posrečilo. V torek ob 8 zvečer se je vršilo pri Gambirinu informativno zborovanje obrtnikov in zastopnikov mariborskih zadrug. Na tem sestanku, ki se ga je udeležilo 160 oseb, bi se naj razpravljalo o državnih in oblastnih davkih. Sestanek so skušali samostojni demokrati porabiti za hujškanje proti SLS, a se jim ni posrečilo. Zborovanje so vodili demokrati, nastopali kot govorniki, a cel sestanek se je prelevil v bablonsko zmešnjavo, iz katere tudi g. Weixl ni znal drugega izhoda, kakor da je ostavil dvorano brez sklepa za sklicanje velikega protestnega shoda, ki naj bi se vršil že en teden v Narodnem domu. Na zborovanju se je veliko govorilo, nič sklenilo in so kolovodje mariborske SDS bogatejši za eno blamažo.

□ Komorni koncert v veliki kazinski dvorani. V petek 3. t. m. bo v veliki kazinski dvorani komorni koncert, katerega bosta priredila znana umetnika ga. Brandlova in kapelnik g. Frishe. Pri tem prvovrstnem koncertu bo sodelovala čelistinja Hilda Felger, članica slovitega dunajskega Steinbauerjevega godalnega kvarteta. Koncert se prične točno ob 8 zvečer. Imena zgoraj imenovanih umetnic in umetnika so nam porok, da bo koncert nudil prvovrstni užitek in je pričakovati polnoštevilnega obiska. Ponovitev ravno istega koncerta bo v Celju v soboto, dne 4. t. m. ob pol 9 zvečer.

□ Koncipijenta sprejme odvetnik dr. Juvan. Maribor, Aleksandrova cesta.

□ Policijska kronika. Aretirana je bila 25 letna Ana Kerec, pristojna v Središče, brez stalnega bivališča in brez posla. — Radi razgrajanja je bil v Vetrinjski ulici aretiran 42 letni Sehnabel Ivan iz Dravograda. Razgrajal je prej že v gostilni pri »Zlatem konju«. Ko pa je prišel na ulico, je pograbil neko žensko za roko jo vlekli po ulicah ter priklical stražnika, češ, naj to žensko aretira, ker mu je ukradla 200 Din in jo še obdolžil vlačugarstva. Radi drugih prestopkov so bili aretirani še 4 moški.

□ Par novih konj za pogrebni zavod. Mariborski pogrebni zavod je kupil v Prelegu par novih — čisto črnih konj v starosti 4 let. Konja sta težja, ker dobi pogrebni zavod avtomobil za prevoz mrličev ter moštva in potem se bosta uporabljala za prevažanje tovorov, predvsem premoga.

Celje

○ »Miklovo Zalo«, to priljubljeno narodno igro, ponovijo celjski Krekovi danes na Svečnico ob pol 4. uri v Narodnem domu. Vstopnic je še dovolj na razpolago in se dobe ves dan pri blagajni v Narodnem domu. Pri predstavi svira tamburaški zbor Krekove mladine.

○ Prevoz pošte za dostavljanje paketov na dom po mestu Celju se odda za dobo ene-ga leta. Javna ustna dražba se bo vršila dne

16. februarja t. l. pri celjskem mestnem magistratu. Interesenti morajo položiti 500 Din kot začasno kavicjo. Pojasnila se dobe pri celjskem poštnem uradu in pri občinskih uradih Celje mesto in Celje okolica.

○ Vojniki. Prošlo nedeljo, dne 29. jan. t. l., se je vršil v Vojniku občni zbor tamošnje krajevne organizacije SLS. Že udeležba sama je pričala o pozornosti, s katero se naši pristaši udeležujejo političnega dela. Isto pa kažejo tudi dalekosežni sklepi občnega zbora. Za veliko občino Škofja vas se je ustanovila posebna krajevna organizacija, kateri je bil izvoljen za načelnika posestnik iz Pristave pri Ljubčnem g. Franc Goleš, dosedanja organizacija Vojnik pa bo obsegala poslej zgolj občini Vojnik-trg in Višnja vas in ji načeluje župan občine Višnja vas g. Brezovšek. Popoldne po večernicah je govoril tajnik SLS iz Celja mladini, ki je napolnila v velikem številu posojilnično dvorano in z veliko pazljivostjo poslušala govor o dolžnostih mladine v javnem življenju. Navdušenje, ki je ta dan vladalo v naših vrstah v Vojniku, je porok, da bodo poslej vse naše tukašnje svoje delo še poživile in s tem izpodnesle tla sedanjim škofjevaškim radičevsko-demokratsko-socialističnim močem.

Ptuj

○ Poroke. Dne 30. januarja se je vršila v ptujski minoritski cerkvi sivoesna poroka tren mladun parov. Ignacija Brenčica, iz ugledne družine Brenčicev iz Geracev, s katico Vraol, hčerko veleposestnika iz Velovljeka, ter njeno sestro Marije Vraol s posestnikovim sinom Jožefom Lenaritom. Za obe nevesti je bil priča novoizvoljeni g. ptujski župan Miha Brenčič, stric odnosno bratranec obeh ženitov, za ženina pa g. Jožef Pihler, župan in posestnik v Pacinjah in g. Alojz Zorčič, posestnik in mlinar na Bregu. — Odlična cerkvena pevka Cecelija Antonija Pavko pa se je poročila z g. Maksom Skaza, iz znane družine v Krčevini pri Ptuj. Priči sta bila g. Ognjeslav Skaza, poslovodja Kmetijske zadruge v Ptuj in g. Ivan Babosek.

Trbovlje

○ Slovenci na evharističnem kongresu v Ameriki. V Društvenem domu bo na Svečnico, 2. februarja ob 3. uri popoldne prosvetni dan. Med drugimi točkami se bo kazal tudi film iz evharističnega kongresa v Čikagu, kjer so bili tudi Slovenci močno zastopani.

○ Centralna kurjava v Društvenem domu bo na Svečnico ob priliki prosvetnega dne in predavanja privratar greda veliko dvorano in druge prostore. Strokovna študija sta jo inštalirala g. Zupan, delovodja na Separaciji in g. Guček, ključavničarski in vodovodni inštalater v Trbovljah. Dobro in ceno delo hvali oba mojstra.

Romanja in poučni izleti v letu 1928

Prosvetna zveza priredi v letu 1928. sledeča romanja:

I. Jubilejno romanje v Lurd. Ars. Paray le Monial bo od 10. do 21. aprila. Odhod iz Ljubljane glavni kolodvor 9. aprila ob 6 zjutraj. Brzovlak vozi preko Milana, Genova, Ventimiglie, Nice (prenočišče), Marseille, Lurd, kamor dosepe 13. aprila ob 9 popoldne. Odhod iz Lurda 16. aprila preko Lyona, z avtomobilom v Ars, nato v Paray le Monial, kamor dosepe 17. aprila zvečer. Naslednji dan se vrača vlak preko Lyona, Turina-Milana (prenočišče), Benetk (6 urni odmor), Trsta v Ljubljano, kamor dosepe 21. aprila ob 6 zjutraj. Stroški za hrano, stanovanje, vožnjo znašajo za III. razred 2000 Din, za II. razred 4000 Din. Priglasje sprejema Prosvetna zveza, Ljubljana, Miklošičeva cesta 5 do 1. marca.

II. Romanje v Lurd in poučni izlet v Pariz, namenjen zlasti inteligentnim krogom bo od 4. do 16. julija. Pot vodi tja grede kakor pod št. 1. Iz Lurda pa v Bordeaux, Pariz (tri dni odmora), Lisieux, Strassburg, München (1 dan in pol), Ljubljana. Stroški za III. razred 3500 Din. Priglasiti se je treba do 1. junija 1928.

Za ples sivi ali drap ševro

Din 189.-
VOIKA
Ljubljana

Po poštnem po-vzetju Din 15.- več

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob 8 zvečer

Četrtek, 2. februarja ob 15. uri: PEPELKA. Mladinska predstava. Izven.
Petek, 3. februarja: BOLJSI GOSPOD. Red A.
Sobota, 4. februarja: DANES BOMO TICI. Ljudska predstava pri nižjih cenah. Izven.
Nedelja, 5. februarja ob 15. uri: PEPELKA. Mladinska predstava. Izven. — Ob 20. uri: KANDIDA. Ljudska predstava pri nižjih cenah. Izven.

Ponedeljek, 6. februarja: IDEALNI SOPROG. B.

OPERA

Začetek ob pol 8 zvečer.

Četrtek, 2. februarja ob 15. uri: PLES V MASA. Ljudska predstava pri nižjih cenah. Izv. — Ob pol 20. uri: ZMAGOVALKA OCEANA. Opereta. Ljudska predstava pri nižjih cenah. Izven.

Petek, 3. februarja: Zaprt.

Sobota, 4. februarja: BALETNI VEČER. Red D.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 2. februarja ob 15. uri: ROKOVNJAČI. Znižane cene. Kuponi.

Petek, 3. februarja: Zaprt.

Sobota, 4. februarja ob 20. uri: KAR HOCETE. A. Kuponi.

Nedelja, 5. februarja ob 15. uri: PEPELKA. Otroška predstava.

Mariborski gledališki abonenti se naprošajo, da vplačajo nadaljni obrok najdlje do 5. februarja. Zamudniki pa so naprošeni, da poravnajo tudi svoje zvoznike. Gledališče mora izpolniti svoje obveznosti, to pa more storiti le, če to store tudi gg. abonenti.

Ptujsko gledališče

Dne 3. in 5. februarja se vprizori burka s petjem in godbo v štirih slikah »On in njegova sestra. To veleslavno delo s številnim osebjem bodo igrali domače moči v režiji g. M. Kauklerja. V naslednjih dneh pa bodo gostovali gostje ljubljanske drame g. Rogozova in Juvanovca z g. Rogozom z Veroniko Desenliko, Hamletom in Smrtjo majke Jugovičev. Pripravlja se tudi jubilejni župančičev večer.

Glasba

Slovenski učitelji in učiteljice so se združili v samostojen pevski zbor, ter se z izredno venko pezzivovanostjo in ljubeznijo posvetili prelepi slovenski pesmi. Zbor steje nad 70 pevcev in pevk in nastopi prvič v letošnji sezoni v ponedeljek, dne 6. februarja 1928 ob 20. uri v Unionski dvorani. Za svoj letošnji pevski nastop si je izbral dela slovenske moderne glasbe in na programu so zastopani skladatelji Adamič, Lajovic in Škerjanc s svojimi najnovejšimi pevskeimi zbori. Umetniško vodstvo je v rokah dirigenta Srečka Kumarja iz Zagreba. Zagrebški uspeh tega najnovejšega slovenskega zbora nam jamči, da bodo ponedeljkov koncert v resnici zanimiv in znamenit. Občinstvo vabimo, da p-seti ta koncert v največjem številu ter tako pokažejo, da cenijo njihovo plemenito delo. Predprodaja vstopnic v Matični knjižarni.

Naznanila

Ljubljana.

Šišenska »Prosvetac« vprizori v nedeljo dne 5. februarja štridejansko dramo »William Ritzliff«. Pričetek ob pol 8 zvečer. Med odmori svira novi orkester. Da ne bo zvečer pri blagajni prevleke gnuče, se bodo dobile vstopnice v predprodaji v

nedeljo ob 9. in 11. uri popoldne in ob pol 5. uri popoldne v dvorani. Vstopnina običajna.

Vstopnice za narodno igro »Legionarji« se dobi-jo danes od 10 do 12 in od 3 do 6 na Starém trgu št. 2, od pol 7 naprej pa v Ljudskem domu. Začetek igre točno ob 8 zvečer. Petje, godba!

Mladinski dom Kodeljevo. Na svečnico se ponovi zelo uspešna Nušičeva komedija »Sumljiva oseba«. Začetek točno ob pol 5 pop. — V nedeljo dne 5. jan. se ponavlja Gogoljeva komedija »Zenitev«. Začetek točno ob pol 5 popoldne.

Vstopnice za televadno akademijo Orla Krakovo-Trnovo, ki se bo vršila v nedeljo dne 5. februarja t. l. ob pol 8 zvečer v Ljudskem domu, se dobe v predprodaji danes popoldne v Trnovskem prosvetnem domu, Karunova ulica 14, in v nedeljo od 9 do 12 popoldne in popoldne od 4 naprej v Ljudskem domu.

Rezervni častniki — člani ljubljanskega pododborja se opozarjajo, da se vrši 4. redni letni zbor pododborja v soboto dne 25. februarja ob 20. uri v slonov restavraciji »Zvezda« v Ljubljani, Kongresni trg 1. Eventuelne predloge za dnevni red je poslati upravi pododborja do 23. februarja. — Uprava pododborja.

Strekovna skupina mestnih delavcev in uslužbencev ima svoj redni mesečni sestanek dne 3. februarja ob 6 zvečer v prostorih Konzumne kleti na Kongresnem trgu.

Letošnji občni zbor »Kluba ljubiteljev jamarje« se vrši dne 15. februarja ob 17. uri v »Rožanah« v restavraciji Uniona v Ljubljani z običajnim dnevnim redom. — Odbor.

Maribor.

Katoliška omladina v Mariboru vprizori v nedeljo dne 5. februarja ob 5 popoldne ljudsko igro »Tihot« v društveni dvorani, Cvetlična ulica št. 28. Med odmori igra društvena godba.

III. Poučno potovanje v Köln, Westfalsko, obisk naših rojakov. To potovanje bo od 1. do 11. avgusta in sicer po sledečem programu: 1. avgusta zjutraj ob 8.45 odhod iz Ljubljane preko Jesenic, Salzburga v München, kjer je prenočišče, naslednji dan ogledovanje mesta. Zvečer odhod v Mainz. Iz Mainza po Renu do Kölna, kamor dosepejo izletniki 3. avgusta popoldne. 4. avgust je določen za ogledovanje Kölna. Naslednji dan božja pot in skupni sestanek vseh slovenskih društev sv. Barbare na Westfalskem in Holandskem v Kevelarju, kjer bo kat. dan. Naslednji trije dnevi so določeni za proučevanje socialnih razmer v delavskih centrih: Hamborn, Essen, Duisburg, M. Gladbach in Düsseldorf. Pot nazaj gre preko Nürnberg-Münchena v Ljubljano, kamor dosepejo 11. avgusta zjutraj. Stroški za to potovanje znašajo neobvezno 2800 Din. V tej vsoti je zapopadna železnica-brzovlak, vožnja na parniku po Renu, hrana in stanovanje. To potovanje je namenjeno onim, ki žele poglobiti svoje znanje na prosvetno-socialnem polju in sorodnikom onih izseljencev, kateri bivajo na Westfalskem. Priglasje za to potovanje sprejema Prosvetna zveza do 1. julija 1928.

IV. Drugo skupno romanje na sv. Višarje, katero aranžira Slov. kršč. ženska zveza, bo 4. in 5. avgusta na praznik Marije Saeznice. To romanje je namenjeno zlasti članicam ženskih, deklinskih organizacij in članic m. Marijinih družb. Cena: Železnica Ljubljana-Zabnica in nazaj ter vžirni je 75 Din. Priglasje za to romanje sprejema Prosvetna zveza, Miklošičeva cesta 5, do 4. julija.

Za vsako romanje mora javiti priglasilec ime in priimek, rojstno leto, stan, bivališče ter vstopno postjo. Izletniki za potovanje pod št. III. morajo imeti lastne potne liste, vizume preskrbi Prosvetna zveza. Za vsa romanja se plača polovica vsote, ko se priglasijo

Spori

Vremensko poročilo s Sv. Planine, sreda ob 11. uri: Snega v Javirju na Medvednici še dosti (30 cm). Danes ponoči padlo 5 cm novga. Se oblačno, brez vetra. Temperatura +1 C male južno. Za jutri ni pričakovati dobre smuke, razen če bi ponoči temperatura znatno padla.

Drsalne tekme. Za danes nameravane drsalne tekme na dralski SK Ilirije odpadejo vsled neugodnega vremena. Ob ug dnih vremenskih razmerah se vrši v nedeljo 5. t. m. dopoldne tekmovanje za letošnje državno prvenstvo v umetnem drsanju, na katerem startajo poleg ostalih vsi naši olimpijski kandidati za umetno drsanje gospa Kadrnka ter gg. inž. Bloudek in V. Vodišek.

SK Ilirija (nogometna sekcija). Danes, na praznik ob 11. uri dopoldne v klubski sobi v »Evropi« strogo obvezen sestanek nogometašev obeh skupin. Točno! — Članstvo se opozarja v članski knjižni v »Evropi«. — Načelnik.

S. K. Jadran. Današnja tekma se radi slabega terena ne vrši. V petek 3. t. m. se vrši sestanek nogometašev v Narodni kavarni ob 20. uri.

Ustanovitev akademske sportne zveze. Na vseh jugoslovanskih univerzah se snujejo sp. rti klubi, katerih člani bodo izključno akademiki. Vsi klubi se bodo združili v akademsko sportno zvezo.

Slovenski visekošolci v Cortini d'Ampezzo. Pri tekmah na bobslajhu v Cortini je doseglo moštvo ljubljanske univerze tretje mesto. Prehitelo je Švicarje, ki so se šteli za favorite in dospelo eno sekundo za Francozi na cilj. Vseh petero članov našega moštva je dobilo zlato kolajno. Gdž. Mija Frlanec je dobila za lep uspeh pri smučarskih tekmah veliko zlato kolajno.

Kolesarska zveza kraljevine SHS sklicuje za soboto, dne 4. februarja t. l. zvečer ob pol 8. uri v restavraciji »Zvezda« sejo z znakom glavne konference delegatov kolesarskih klubov in društev, včlanjenih v Zvezi na seji poroča glavni tajnik Kolesarske zveze. Dnevni red: 1. Delo kolesarske zveze v letu 1928. Stališče Zveze nasproti klubom Mariborske oblasti. 3. Zunanji položaj našega kolesarskega sporta 4. Debatna o teh točkah in zaključki. 5. Eventualna. Konferenca se nadaljuje v nedeljo istotam ob 14. uri. Obvezno za vse. V Zvezi včlanjene kolesarske klube in društva, kateri naj sigurno pošljejo svojega delegata. — Kolesarska zveza SHS Zagreb.

SE ENKRAT BODO SKAKALNICO POPRAVILI.

Smuško skakalnico v St. Moritzu bodo še enkrat popravili. Teoretič aerodinamičnega skoka inž. Straumann — obenem tudi sodnik pri olimpijskih skokih — je dejal, da skakalnica ne prenese skokov čez 65 m, dočim upajo priti pri berninski skakalnici v Pontresini do 80 m. Znani Trojani ki je skočil na berninski skakalnici 72 m in po skoku ni padel, je skočil na olimpijski skakalnici 65 m, pa je po skoku padel. Samo doslej neznani Rentscher je po 65 meterskem skoku obstal, o čemer smo že pisali. Pri olimpijskih tekmah bočejo dosedanjim norveški in švicarski maksimum, 72 m če le mogoče prekositi; zato h-čejo skakalnico še enkrat popraviti. Bodo morali hiteti.

Krščanska ženska zveza v Mariboru ima svoj redni občni zbor v nedeljo dne 5. februarja ob pol petih popoldne v dvorani Zadrugne gospodarske banke.

Ostali kraji.

Meste pri Ljubljani. »Charlesjeva teta, veseloigra v treh dejanjih, se bo vprizorila na svečnico ob pol 8 zvečer v Ljudskem domu. Obeta se nam veliko neprisiljenega smeha. — Občni zbor prosvetnega društva se bo vršil v petek dne 3. februarja ob pol 8 zvečer v Ljudskem domu.

Devica Marija v Polju. Dramatični odsek Kat. izobraževalnega društva vprizori v nedeljo dne 5. februarja ob 4 popoldne v Katoliškem domu narodno igro »Dimež«.

Kranj Ljudski oder bo priredil v soboto dne 4. februarja in v nedeljo dne 5. februarja v dvorani Ljudskega doma Engelovo šaloigro »Večni mladenič«. Začetek pri obeh predstavah ob 8 zvečer. V naslovni vlogi bo iz priznanih sodeloval priznani ter priljubljeni igralec g. Danilo Cerar.

Cerkveni vestnik

V Križankah je danes popoldne ob 6 redni shod ondotne Moške in mladeniške Marijine družbe. Po govoru darovanje za družbine namene, po litanijah pa blagoslov sv. Blaža.

Nočnim castikem presv. Rešnjega Telesa n. znanjamo, da se vrši danes ponoči redno mesečno češčenje presv. Zakramenta Molite se bo osmo uro: Češčenje prebl. Device Marije. Vljudno vabimo moše in in mladeniče k obilni udeležbi.

Polzvedovanja

Srebrna zapestnica se je našla 1. t. m. dopoldne na Vodnikovem trgu. Dobi se na Opekarski cesti 32.

Kaj je novega

KOLENDAR.

Četrtek, 2. februarja. Svečnica. Darovanje Gospodovo. (Nezapovedan praznik). Kornelij. Dunajska vremenska napoved za 2. februarja: Najprej povečini jasno, pa ne dolgo. Milo vreme. Na gorah in v planinah večinoma osvežujoči jugozahodni vetrovi.

ZGODOVINSKI DNEVI.

2. februarja: 1594 je umrl italijanski cerkveni skladatelj G. P. da Palestrina. — 1829 se je rodil naravoslovec A. Brehm.

★ **Komunike Ljubljanskega oblastnega odbora.** Včerajšnje »Jutro« je priobčilo komunike Ljubljanskega oblastnega odbora v taki obliki, da bi utegnili dovesti javnost do zmote. Radi tega priobčujemo sledečo pojasnilo: 25% doklada na davek od dobička delniških družb in oblastna taksa na gledališke vstopnice sta sestaven del oblastnega proračuna za leto 1928, ki ga je odobril minister za finance. V včerajšnjem komuniku je pa objavljen oblastni odbor le one davščine, ki se bodo pobirale sproti in samostojno in ki jih je sprejela oblastna skupščina na podlagi posebnih oblastnih uredb. 25% doklada na davek od dobička delniških družb se pa ne more smatrati kot samostojna davščina, ker jo pobirajo davčni uradi obenem z državnim davkom. Oblastna taksa na gledališke vstopnice je bila pa že itak razglašena svojočasno v Uradnem listu s posebno oblastno uredbo, koje veljavnost ni prenehala s koncem kolektorskega leta 1927. Obe ti davščini se bosta pobirali z dnem 1. januarja 1928, leta dalje.

★ **Imenovan** je bil za izrednega profesorja na ljublj. tehnični inž. Marij Osana, naš znani strokovnjak mednarodnega slovesa za radiotelefonijsko, ki bo v kratkem nastopil kot predavatelj na naši tehnični fakulteti.

★ **Shod zaupnikov SLS v Novem mestu.** Pretekli ponedeljek, 30. januarja se je vršil v Novem mestu shod zaupnikov novomeškega političnega okraja. Na dobro obiskanem shodu sta poročala narodni poslanci dr. Kulovec o političnem položaju in delu narodne skupščine ter oblastni poslanec dr. Česenik o delu oblastne skupščine. Zbor zaupnikov je storil tudi važne sklepe glede krajevnih organizacij ter izvolil v smislu izpremenjenega poslovnika okrajni odbor.

★ **Zbor delegatov SLS v Črnomlju.** V torek se je zbralo nad 200 zaupnikov SLS v dvorani prosvetnega društva v Črnomlju. Obširno poročilo o političnem položaju v državi, o zunanjem političnem položaju in o delu oblastne skupščine je podal celotno, ker sta bila poslanca dr. Kulovec in Nemanjč zadržana, oblastni odborniki prof. Jarec v živahni debati, ki je sledila govoru, so pokazali naši možje zaupniki, da razumevajo stališče naše delegacije v Beogradu in da ocenjujejo delo obl. skupščine pravilno. Jugoslovanskemu klubu, narodnemu poslancu dr. Kulovecu in obema oblast-

nima poslancema se je izrekla zaupnica. Nato se je izvolil po posameznih župnijah oziroma občinah desetčlanski okrajni odbor s črnomeljским župnikom Bitnerjem kot načelnikom.

★ **Volitev župana in svetovalcev** pri Sv. Bolfenku v Halozah. Za župana občine Sv. Bolfenk v Halozah je bil zopet soglasno izvoljen g. Janko Zimkovič, nadučitelj v pokoju in posestnik; za svetovalce pa: Simon Sakelšek, posestnik v Narapljah, Simon Tobolovec, posestnik v Sitežu in Jožef Benedik, posestnik v Sitežu. Vsi so pristaši SLS.

★ **Duhovniške vesti.** Gosp. Fran Lekše, lučki župnik v pokoju na Polzeli, je zelo nevarno bolan. — Smrtnonevarno je zbolel tudi g. župnik Martin Nemanjč. Nahaja se na svojem domu na Zelebeju. Oba gospoda se s bratom priporočata v molitev.

★ **Umrli** je tragične smrti v Poljčah pri Begunjah na Gorenjskem gospa dr. Robidova.

★ **Desetletnica upora avstroogrške mornarice v Kotoru** je bila 1. t. m. Ta dan 1. 1918 je na 40 vojnih ladjah, zbranih v kotorski luki in pripravljenih, da odplovejo na boj na visoko morje, izbruhnil upor 5000 avstroogrških mornarjev, zaneten po dolgem vojnem trpljenju, izbruhu ruske revolucije in Wilsonovem oklicu. Uporniki so admirala in častnike razorožili in deloma zaprli, zgodilo se pa ni nikomur nič in se ni prelila kapljica krvi. Mornarji so zahtevali takojšen mir, medtem pa naj bi se dovolili mornariški svjetli in druge pravice po ruskem vzorcu. Upor pa ni bil organiziran ter kmalu zadušeno po kopnih četah in diviziji drednotov, ki so pripluli iz Pulja. Stirideset pomorščakov je bilo postavljenih pred preki slo, štirje obsojeni na smrt in 11. februarja ustreljeni. Zaprtje pa je osvobodil čez osem mesecev prevrat iz ječ.

★ **Slovenska Matica** namerava za leto 1929. obnoviti »Knezovo knjižnico«. V ta namen vabi slovenske pisatelje, da ji pošljejo do 1. novembra 1928, leto rokopisov poljubne pripovedne vsebine na običajen način: z geslom pri spisu in s svojim imenom v posebnem pismu. — Odbor.

★ **Potresni sunki.** V torek, dne 31. januarja ob 4.20 zjutraj se je čutil v Brežicah močan 2 sekundi trajajoč potresni sunek, katerega sledilo še daljša lahna gibanja. Sunk je bil tako močan, da so se skoro vsi prebivalci zbudili iz nočnega spanja.

★ **Slovesen zaključek gospodinjkega tečaja.** Koncem januarja se je v Puconcih (Slov. krajina) zaključil zimski gospodinjjski tečaj. Zaključek je bil prav slovesen. Udeležence so priredile razstavo raznega peciva itd. in ročnih del in so pred posebno komisijo položile izpit, ki je prav dobro uspel. Slavnosti so med drugim prisostvovali: obl. kmet. referent g. Zidanšek iz Maribora kot zastopnik g. vel. župana, g. okr. glavar dr. Lipovšek iz Murske Sobote, okr. kmet. referent g. Vojšek iz Beltincev, domači šolski upravitelj g. Titan in mnogo drugega občinstva. Po izpitu so priredile gojenke navzočim gostom čajanko. Vsi navzoči so se čudili velikemu napredku in g. obl. kmet. referent je izrekel tako prirediteljem kakor udeleženkam pohvalo. Ta gospodinjjski tečaj je v Slov. krajini prvi te vrste, ako izvajamo redne gospodinjjske tečaje v Beltincih, in ker je tako dobro uspel, je gotovo, da mu bodo sledili še drugi.

★ **Uprava »Novine« v M. Soboti.** En del upravnih poslov tednika »Novine« se je preselil iz Črensovca v M. Soboto. Polagoma se najbrž vsa uprava preseli v M. Soboto, kar bi bilo na vsak način umestno, ker je tudi uredništvo v M. Soboti.

★ **Telefon v Križevcih.** Križevci v Slov. krajini so središče severovzhodnega dela krajine. Ker je ta del od M. Sobote nekako odrezan, igrajo Križevci precej važno vlogo. Da bi dobili boljše zvezo z ostalim svetom se je začelo delati na to, da bi dobili telefonsko postajo. Kako daleč je stvar napredovala, se ne ve natančno, gotovo pa je, da je telefonska postaja zelo potrebna, zlasti radi tega, ker je v neposredni bližini močna postojanka obmejne straže, za katero bi bil telefon velikega pomena.

★ **»Žena z zaprtimi očmi«** je danes najbolj iskana knjiga med široko publiko. Vsled tega mora imeti to knjigo vsaka knjižnica in vse knjižarne. Knjiga se dobi pri Jugoslovanski strokovni zvezi v Ljubljani, Stari trg 2, I., za 20 Din broširana in za 27 Din v elegantni vezavi.

★ **Priprave za romanje na Trsat** so v predelih končane. Kdor želi podrobne informacije, naj se obrne na »Sveto vojsko« v Ljubljani, Poljanski nasip 10.

★ **Časnikarska loterija.** V soboto, 29. januarja se je končalo žrebanje velike časnikarske loterije v Sarajevu. V par dneh se bo izdala uradna lista izžrebanih števil. Kdor želi dobiti to listo, naj pošlje 2 Din v poštinih znamkah na naslov: Jugoslovansko novinarsko udruženje v Sarajevu.

★ **Osebnosti s pošte.** Nastavljeni so za dnevničarje: Z. Bračun v Brežicah, J. Šimonka v Dolnji Lendavi in Fr. Kastelic v Novem mestu. — Premeščeni so: pt. ur. II-4 Anica Pirčeva iz Planine pri Rakeku na ljubljansko gl. pošto; pb. ur. II-5 Ivanka Bezljajeva iz Ljubljane v Planino pri Rakeku, pripr. III-4 M. Koroščeva iz Zagorja ob Savi v Trzinu in Lj. Bajčeva iz Kočevja v Litijo; zvan 3. skup. Iv. Parkelj iz Šiške na ljubljansko glavno pošto, služ. 2. skup. J. Zevnik v ljubljanske glavne pošte na ljubljansko kol. pošto in dnevi. J. Brate iz Rogaske Slatine na belgrajsko kolodvorsko pošto. — Odpuščena je pogodba pošt. A. Klobasova v Ivanjeh. — Umrli je upravnik II-2 L. Josek na mariborski gl. pošti. — Poročila se je pogodba, poštarica pri Sv. Juriju v Slov. goricah Marija Baumanova s trgovcem M. Kocbekom. — Pogodbena pošta Senčur pri Kranju je po pravilni uvrstitvi padla iz II. razr. 1. stop. v III. razred 1. stopnje.

★ **Zužemberk.** Dosedanji dolgoletni cestni načelnik g. Ivan Vehovec je odstopil od načelstva. Dne 30. januarja so bile volitve načelnika, pri katerih je bil soglasno izvoljen gosp. Anton Porenta, župnik v Hinjah.

★ **Prazno škaflijo je ukradel.** Ze dalje časa višijo tudi po Celju mali avtomati za čokolado. Tav avtomat je nameščen tudi pred slaščičarno Mantel. V noči od prošle sobote na nedeljo pa je postal žrtev neznanega paglavca, ne sicer avtomat, pač pa zaboj, v katerem se avtomat nahaja. Gospodar slaščičarne je namreč avtomat s čokoladno vsebino zvečer spravil v trgovino in pustil viseti zgolj škaflijo. Ker pa je škaflija vredna kar 200 Din, ima lastnik škodo, paglavca pa niti čokolade niti avtomata.

★ **Ziv na mrtvaškem odru.** V vasi Bratičih v Hercegovini se je te dni pripetil nenavaden slučaj. Kmet Jakova N. je nenadoma sredi ceste vrgel božjast. Padel je na zemljo in je na prvi pogled izledal kot mrtvec, zadet od srčne kapi. Našel ga je neki kmet, ki je hila-

V nedeljo 5. febr. ob pol 8 zvečer v Ljudskem domu

TELOVADNA AKADEMIJA

Orla KRAKOVO - TRNOVO

tro pozval sosedo na pomoč. Ti so ga skušali spraviti k zavesti, toda nesrečnež je postajal čimdalje bolj bled, nazadnje pa so se mu na ustih pokazale krvave pene. Zaman je bilo polivanje z vodo in vsi drugi napor. Neza-vestnemu kmetu ni bilo pomoči. Jakov se je kmalu umiril, da se je navzočim kmetom zdelo, da je že izdihnil. Prepeljali so ga domov. Ves čas ni pokazal nobenega znaka življenja. Končno so ga položili na mrtvaški oder, krog njega pa so se zbrali njegovi svoji ter žena, ki je obupno jokala. Ob vzglavju mu je gorela sveča in prijatelji so se pričeli pogovarjati, kako ga bodo pokopali. Ali čez nekaj ur je dozdevni mrtvec oživel. Začudeno je gledal, kaj se godi krog njega. Svoji so ga pričeli vsi veseli objemati. Toda še vedno je čutil bolečine v glavi. Ko se je tudi tega znebil, je v hiši nastalo mesto prejšnje žalosti seveda veliko veselje.

★ **Samoumor 72letnega starca.** V nedeljo, dne 29. t. m., se je vtopil v Varaždinu v Dravi trgovec Natan Kürschner, star 72 let. V Dravo se je vrgel z železniškega mostu, pod katerim je hud vrtinec. Četrtil kilometra od tega kraja so potegnili iz vode njegovo truplo varaždinski mlinarji. Vzrok trgovčevega samoumora je bila njegova neozdravljiva belezen na ledvicah. Kürschner je bil v Varaždinu med prebivalstvom zelo čislana osebnost.

★ **Zahrbtnen napad v Križevcih.** Pred dvema dnevuoma so odhajali kmetje Miško Orlenjak, Vučković in Lenuš iz Križevcev domov. Na nekem nevarnem kraju so jih počakali neznanzi zlikovci, ki so pričeli streljati nanje iz lovskih pušk. Lenuš je bil težko ranjen, dožim je Vučković na mestu ostal mrtve. Tretji kmet Miško Orlenjak pa se je spustil v beg in res pobegnil pred smrtjo. Domneva se, da je vzrok napada iskati v kakih lovskih nasprotjih, kajti napadeni so vsi trije lovci in neznanzi so streljali nanje tudi iz lovskih pušk. Uvedena je obširna preiskava.

★ **Skrivnostni umor v Boki Kotorski.** Te dni je bil izvršen v Risnju, v Boki Kotorski, grozen, toda doslej še ne pojasnjen umor. Pečarski mojster Franjo Perker, rodom iz Bačke, je prišel pred kakimi 15 dnevi v Risanj, da bi izvršil neka dela v tamkajšnji tovarni lesnih izdelkov ter privedel s seboj tudi ženo in troje otrok. Na potu se je zadržal v razgovoru v neki hiši, malo kasneje pa so ga našli onesvečenega v bližnjem jarku. Prenesli so ga takoj v bližnji hotel, kjer je pa že čez par minut umrl. Ugotovljeno je, da je bil udarjen s topim predmetom v prsa. Umora je bil osumljen neki Josip Hakraš.

★ **Rimsko najdišče pri Mostarju.** V Belem polju, okoli dve uri od Mostarja, so hoteli kmetje prejšnjo soboto pokopati mrliča. Pri kopanju jame so našli na sarkofag ter razne bronaste izdelke. Ko so odprli sarkofag so našli v njem dvoje dobro ohranjenih okostij. Ljudje sodijo po najdenih predmetih, da je grobišče staro nad tisoč let. O najdbi je bil obveščen sarajevski muzej, ki bo na lice mesta poslal svoje strokovnjake, da pregledajo najdene predmete in vodijo nadaljnja izkopavanja.

★ **Ogenj na avtomobilu, natovorjenem z municijo.** Prejšnjo soboto so vozili vojaki na Vratniku pri Sarajevu na dveh tovornih avtomobilih topničarsko municijo. Ko so se spuščali z avtomobiloma po strni cesti v mesto, se je radi močnega trenja vnela prvemu avtomobilu os. Na mah je bil ves spodnji del avtomobila v ognju. K sreči je bila blizu policijska stražnica, od tam so prihiteli na pomoč stražniki, ki so s pomočjo vojakov, šoferjev in nekaj meščanov pogasili ogenj ter na ta način preprečili strahovito eksplozijo.

★ **Železni valjar zmečkal delaveca.** V znani železarski tovarni v Varešu se je pripetila prejšnjo soboto strahovita nesreča. Delavec Marko Zingel je bil zaposlen pri valjarju na visokih pečeh za taljenje železa. V neprevidnosti je padel pod valjar, ki ga je dobesedno zmečkal. Njegovo strahovito izpačeno truplo so komaj izvlekli izpod valjarja.

★ **Človeka so vrgli v ogenj.** Pred dnevi smo poročali o strahovitem zločinu v vasi Komenci pri Jaski. Tam je čuval 77 letni stari Marko Badovinac svoje vino v kleti, ko je nenadoma prišlo v klet troje možikov, ki so starca napadli in zahtevali od njega denar. Ker je stari sedel pri ognju in se grel, so ga zločinci med pririvanjem vrgli v ogenj, kjer je dobil strašne opekline po vsem telesu. Raven tega so mu razbojniki zlomili še levo ramo. Na

Pravi „Florian“ izdeluje samo
tv. E. Jeras in drug
Ljubljana, Dunajska c. 33.

Pazite na to firmo, ki je označena na vsaki steklenici s pravim je najboljša železna grenčica.

„FLORIANOM“.

Priporočamo

solidno in najcenejšo možko in damsko konfekcijo trdke

Gričar & Mejač
samo Selenburgova ul. 3.
Radi pozne sezije znatno znižane cene

glosti vriskali, a v resnici pa se jim je paralo srce, ker niso mogli do nje... Ko si je zopet opomogla, je v polsnu jela misliti na moža, ki ga kruto vara še onostran groba. Rahlo si je očitala, zakaj je na plesu in veseljačenju zapravila moža in tiho srečo. Iz takega razmišljanja jo je prebudila zavest, da še vedno ni doma. Premraženo telo je stežka dvignila, nogi sta ji zamrli. Splazila se je na skalni prag. Votlo bobnenje je zopet žugnilo v noč, kakor da padajo črne hudournne vode preko Jezov. Vroča kri ji je planila v ledena lica, nogi sta ledeneli in zastali, ko se je iztreznila in doznala: »Zašla!« Ozrla se je po zvezdah, da bi razločila vsaj smer gorskih grebenov. Te so pa stale visoko na pomračnem obnebu, mrzle, bele, skoraj neumljene; vse so bile nepremične, Cilki tuje, kot da so se zazrle v svetle bregove onostranstva in so zavrgle črni, skaloviti dol, ki ga je pokrila težka slutnja smrti. Pritajen, neprijeten veter je potegnil od nekod, v hrastju je zakripalo golo vejevje. Nekje se je razpustila ledena skorja in z votlim hruščem zgrmel v dolino; za njo se je kotililo kamenje, skalni drobci, zmraznjena suhljad. Dolgo je hrstelo, prasketalo, se odbijalo, se zaletavalo v ostre čeri na parobkih, dokler ni strmoglavilo v prepad. Zopet je oživela mrtva narava, čez katero se je podila divjajoča plav kvatrne noči.

Res je zašla. Visoko v skalnih stenah, med razmetanimi pečnami se je znašla. Ko se je prerila skozi ostre zaseke, mimo strmeh pečin in plazovitega groblja, ji je živa skala zaprla varno pot. Butajoče valovanje ji je udarilo na ušesa. Globoko pod njo, nekje v črnih brezni, v Peklu, so šumele razjarjene vode, valeče se preko slapov. Borovništica je

padala čez ogromne prage, ki jih je zdvijana narava nametala v gorski usad. Cilka se je zgrozila. Megleno pomračje ji je jemalo vid, ostri vzduh vode jo je rezal v razgreto grlo, oči so ji zalile solze strahu in onemoglosti. Veter je vnovič zavel preko gorskega prejezda. V težkem poletu je prhutnil iz skalne dupline črn ptič in strašljivo skoviknil. Zavedla se je, da je sama, čisto sama sredi kvatrne noči. Zdela se ji je, da je še celo srce zastalo in prislunilo. Zavpila je v dolino, toda vršče valovanje voda na slapovih je preglušilo ihteči kriki onemogle. Pekoč krč jo je prešinil navznoter; nekaj strašnega jo je presunilo skozi grlo in se zagreblo naravnost v srce, ki se je od silne bolesti skrčilo. Zdela se ji je, da se je ta sila zvila v neznanem klopčič in se za hip potuhnila kraj srca. Obrnila se je nazaj med skalne hodnike... Potem pa je nekje v telesu, v mozgu začelo, jelo zlagoma tipati, počasi in previdno, skelalo jo je, kakor da vleče ono neznanu je-kleno nit skozi sklepe kosti, drobovje, po bolnem telesu sem in tje. Občutila je, kot da se kreče v njej ledena roka, ki gomazi skozi vročično telo, mimo kosti in trepetajočega srca; vsak čas se bo prigrabila do vratu, jo zagrabila, neusmiljeno zavila in zadavila. Zopet je začela teči, naravnost v spolzki breg, se kopala preko zamrznjenih skal in gladkih pragov. Vode v Peklu so še vedno grozile za njenim hrbtom, bobneče šumenje ji je glušilo razboljena ušesa. Plazila se je nad prepad, se spotikala nad ostrimi skalnimi grebeni, padala v zdrsnih žlebovih, ki so jih razorali hudourni plazovi. Kvišku, le višje, četudi ne domov, samo proč iz doline, da je ne zadavi pošastna roka, ki gomazi po njenem telesu. Vsa izmučena je postala pod go-

ličavo, nogi sta ji odreeneli, nikamor ni mogla. Kri je začela valovati, šumela po ušesih, butala v glavo, samo da se oprosti spon revnega telesa... Nenadoma se je zopet premaknila v njej ona krempljasta roka, pretisnila zastalo srce, se skrčila v pest, zakrenila v požiralniku, da ji je zmanjkalo sape — nato pa se bliskoma odprla, zagrabila gola, nee in potegnila znotraj nje nizdol, ji raztrgala grlo, upala prsa, telo, razklenila kosti, pretrgala kite, žile, da jo je zbolelo, do smrti zabolelo. Krč jo je zvil, da se je sesedla in zdrsnila pod pot. Pa pošastna roka jo je še vedno pritiskala nizdol, kot da jo hoče potegniti v črno zemljo. Težka meglja ji je začela jemati vid. Omahnila je in se zrušila v smrtnem drgetanju... Zdela se ji je, da vidi nekje daleč, daleč drobno stezico, nad katero se stikajo rožne angelske peroti ter delajo hlad in senco dušam na poti v paradiz. Znan glas pa je od tam mlo klical: »Cilka, Cilka! Mene pa srce boli, za tvoje belo lice...«

V zgodnjem jutru so našli sosedje iz Kočenije pod vasjo Plesacko Cilko, ki jo je vrglo božje, da je zmraznila brez pomoči. Razbit obraz se ji je razvlekel v bolesten usmev, kalne oči pa so izražale strahoto, kot da so šele v zadnjem hipu zaznale za nepopisno grozoto večnega onostranstva Razpraskan, okrvavljene roke pa so se krčevito razmahnile; morda so hotele objeti nekoga, ki jim je bil mil in ljub v tej zadnji noči...

V lesovih je bučal jug. Kos črnavek je prhutal na beli brezi; mehko in sanjavo je poživljaval, dokler se ni spustil v modro višavo, kjer je ugledal za gorami cvetočo pomlad.

(Konec.)

kupovanje za posetnice takih salonov. Večje trdke v New Yorku ne dajejo svojim nameščencem stalne plače, ampak 60% od celokupne vsote, ki jo plača posetnica. Vešči nameščenci lahko zaslužijo v tem slučaju po 200 do 400 dolarjev na teden.

L. 1914 so producirale Zedinjene države za 17 milijonov dolarjev kozmetičnih sredstev, l. 1927 pa je vrednost teh izdelkov narasla na 2 milijarde dolarjev!

Kdo je Aljohin?

Svetovni šahovski champion Aleksander Aljohin ima v Moskvi sestro, kino-igralko, katero je obiskal sotrudnik »Krasne Gazete«. Povedala mu je o bratu:

Po zmaji nad Capablanko je rekel: — Srečen sem, ker so se uresničile moje sanje. — Te sanje so bogve kako stare. Aljohin je igral ves dan šah že s sedmim letom. Stariši so mu morali s stilo odvzeti šahovnico, a ko se je ponoči prebudil, je zopet prišel reševati šahovske naloge. Končno je prestal možgansko vnetje. Šah je silno vplival na ves Aljohinov značaj. Postal je samotarski, zamišljen, nervozen in čudovito raztresen. Prvi dečkovi soigralci so bili: starejši brat Aleksej, ki zdaj vodi pouk v šahu v Harjkovu in sestra. Vse poteze so se vedno zapisale in študirale. Deček je kombiniral na lastno roko. Pozneje se je seznanil Aljohin z mojstri. Kot 16 leten gimnazijec je zmagal pri tekmi nad ljubitelji vse Rusije in je dobil mojstrsko čast. Par let pozneje je končal Aljohin sloveče učilišče pravoznanstva, je torej izvrsten jurist in v počitnicah dobil prvo nagrado pri mednarodni tekmi. Revolucija je dolgo metala Aljohina, graščaka in potomca plemiške rodbine semintja, končno je pridobil francosko pravniško diplomu in zdaj biva v Parizu. Star je 35 let. Ima rodbino. Aljohinov 5 letni sinček že zna šah. Ima mo slika, na kateri igra z očetom.

Aljohinova zmaga je povzročila veliko veselje po vsej Rusiji, in sovjetski tisk (Trud, Moskva, št. 274) celo vabi Aljohina, naj prizna sovjetje in se vrne.

Fakirski eksperimenti

Nemški listi poročajo: Dessauski trgovec Fritz Töpfer lahko s koncentracijo volje izvaja slične pojave, kakor šlezki rudar Diebel. Töpfer se pusti pribiti z 18 cm dolgimi žebli na leseno desko. Medtem ko so prebijali z žebli njegove roke in noge, se je smejal in kadil cigarete. Tri dni in tri noči je prebil Töpfer v tem stanju. Potem so mu odvzeli od nekega dessauskega notarja pritrjene pečate in potegnili žebelje iz rok in nog. V ranah ni bilo niti kapljice krvi. Töpfer ni kazal pri tem nobenih kateptičnih ali sonambulističnih znakov in ni čutil med križanjem nikakih bolečin. Z osredotočenjem volje lahko tudi zviša ali zniža telesno temperaturo. Svojih izrednih zmožnosti se je zavedel v svetovni vojni, ko je kot letalec padel in si zlomil rebra.

Zarota proti čikaškemu nadžupanu

V Chicagu je policija prišla na sled veliki zaroti proti čikaškemu nadžupanu Thompsonu. Zarotniki so nameravali poignati Thompsonovo stanovanje v zrak. Policija, ki je bila

opozorjena po pismih, je podvzela obširno racijo. Obkolila je cel blok hiš in aretirala 13 zarotnikov. Našlo se je veliko število bomb. Tudi v ostalih delih mesta so se izvršile aretacije. Aretiranih je bilo okoli 70 oseb.

Lindbergh najpopularnejši človek v Ameriki

Ameriške šole priredijo od časa do časa »otroške plebiscite«, da doženejo, kaj otrokom najbolj ugaja in za kaj se najbolj zanimajo. Nedavno so šolske oblasti izvedle anketo, kateri Amerikanec današnje dobe otrokom najbolj ugaja. Z ogromno večino je bil izbran kot najpopularnejši človek v Ameriki — Charles Lindbergh. Za njim je dobil največ glasov ameriški boksar Gene Tunney.

Vse za mir

Kontreadmiral ameriškega brodovja Mofler je izjavil, da je potrebno 759 novih aeroplanov za pet novih aerostatičnih ladij. To je potrebno poleg 1000 aeroplanov, katere namerava Amerika zgraditi v petih letih.

Ministri za zunanje zadeve (na levo) na kolodvoru v Rimu.

Radio

PROGRAMI:

Zagreb 810. Breslau 315.8. Barcelona 344.8. Praga 348.9. Leipzig 365.8. Schenectady 379.5. Stuttgart 379.7. Toulouse 392. Hamburg 394.7. Frankfurt 428.6. Brno 441.2. Rim 450. Paris 458. Oslo 461.5. Langenberg 468.8. Berlin 483.9. Dunaj 517.2. München 535.7. Budapest 555.6. Varšava 1111. Cetrtek, 2. februarja.

Milan: 21 prenos iz opere. — Breslau: 20 komorni koncert. — Barcelona: 18.30 prenos iz opere. — Praga: 19.15 lahka glasba. — Leipzig: 20.15 ciganska glasba, izvaja ogrska ciganska kapela. — Schenectady: 21.10 simf. koncert filharmoničnega orkestra. — Stuttgart: 17.30 prenos koncerta iz Frankfurt, 19.35 klavirske skladbe iz 18. stoletja. J. S. Bach: Invencije — Händel: Kancona — Scarlatti: Dve sonati v d-duru in c-duru — Couperin: Slavčeva ljubezen; Pletiljka; 20.30 »Ko novo vino kipi, veselo igra v 3. del. (Björnstjerne Björnson); 22.30 lahka glasba. — Toulouse: 20.45 koncert. — Katowice: 20.30 prenos koncerta iz Varšave. — Brno: 19 operetna glasba. Blasius: Kralj Predpust — Petras: Operetna revija — Siede: Mak-Nedbal: Fantazija iz operete: Poljska kri; 20 koncert. Beethoven: Variacije v c-molu — Schumann: Iz cikla: Ženska ljubezen — Wieniawsky: Legenda — Raff: Rigaudon — Goens: Scherzo — Brahms: Pesmi. — Rim: 20.40 »Gospod brez miru«, opereta v 3 dej. (D. Rulli) — Oslo: 20.00 orkestralni koncert. — Berlin: 20.30 koncert (valčki, odlomki iz oper i dr.). — Dunaj: 16.15 pop. koncert, 19.30 Ukročena trmoglavka, komična opera v 4 dej. (H. Götz). — München: 20 Lumpaci vagabund, burka s petjem v 3 dej. (J. Nestroy). — Budapest: 17 ruski orkestralni koncert, 21.45 ciganska glasba. — Varšava: 20.30 koncert Boieldieu: Uvertura iz op. »Bela dama« — Bizet: Potpourri iz opere: Carmen — Grossmann: Cardaši iz op. »Privid vojvode« — Mascagni: Fantazije iz op. Cavalleria rusticana — Moniuszko: mazurka iz op. »Halka«.

Pouk v kroinerm risanju

in pri krojevanju damskih oblek daje redno — za dom in poklic — edino strokovno izprašana učiteljica in lastnica modnega salona

ROZA MEDVED, Ljubljana, Mestni trg 24 (nasproti rotovža). — Uspeh pouka zjamčen. — Učenkam z dežele se preskri stanovanje in hrana po zmerni ceni. — Istotam se izdelujejo vsakovrstni kroji po meri.

Drva za kurjavo

bukova in hrastova, bi kupili večjo množino sečnje 1926/27. Trgovci z lesom in producenti, ki imajo na prodaj drva, naj jih ponudijo na naslov: Privreda a. d. Beograd. V pogodbi je treba točno in detajlno naznačiti: nakladalno postajo, količino, ceno, rok dobave, vrsto drv in način plačila. 868

TVORNIKA KEM. IN OIL. BARV. LAKOV. FIRNEŽ. IN ŠTEKLEZA
Družba z. o. z. LJUBLJANA

ORIENT

LAKI TERPENTIN STROJNO ODE UMETNIŠKE BARVE PRAŠNO ODE

COPIČI FIRNEŽI SOLSKE BARVE SUHE BARVE PRISTNE OLJATE BARVE

PRODAJALNA DUNAJSKA C. 14 LJUBLJANA

POLEGTRGOVINA SCHNEIDER ZVEROVŠEK

PRVOVRSTNI MATERJAL-NIZKE CENE!!

FORMAN
PROTI NAHODU
Uspeh je čudovit

Opozoritev!

Opozorjamo s to objavo javnost, da naš svojedobni potnik g. Vladimir Kirasov, ni pooblaščen sprejemati za nas naročila, ker ni že od marca 1927 več pri nas uslužben. — »Vrt«, Džamonja i drugovi d. z. o. z., Maribor. 856

Sir H. Rider Haggard:

50

Kleopatra, egiptovska kraljica.

»Se tole naj ti povem, Harmakis: Tvoje izdajstvo se bo potlačilo, kolikor je le mogoče. Mar je tvoja krivda, da je rimski lopov izdal tvoje načrte? Da bi bil potem otrovan z uspalvalno pijačo, tvoje tajne listine ukradene in da so uganili njih pomen? Mar bo potem krivda na tebi, da si se ti potem, ko je bila velika zarota strta in razkropljena vsi oni, ki so jo kovali, da si se ti, še vedno zvest svoji nalogi, poslužil onih sredstev, ki ti jih je dala narava in si pridobil srce egiptovske kraljice, da bi z njeno udano ljubeznijo vseeno dosegel svoj cilj in razprostrl krila moči preko dežele Nila? Kaj misliš, sem slaba svetovalka, Harmakis?«

Vzdignil sem glavo in žarek upanja mi je posvetil v temno srce; kedar človek pade, se oprime tudi peresca v zraku. Nato pa sem rekel:

»In oni, ki so bili z menoj — oni, ki so vame zapuili — kaj pa se zgodi ž njimi?«

»Ej, da,« je odgovorila, »Amenemhet, tvoj oče, postarni svečenik v Abidu, pa tvoj stric Sepa, tisti ognjevit rodoljub, čegar veliko srce se skriva pod tako preprosto zunanostjo, in — —«

Mislil sem, da bo našela tudi Karmion, vendar je ni omenila.

»In mnogo drugih — ej, za vse vem, ki so bili zraven!«

»Da,« sem rekel, »in kaj bo ž njimi?«

»Poslušaj me, Harmakis,« je odgovorila, vstala in mi položila roko na ramo; »zavoljo tebe se jim hočem izkazati usmiljeno. Več ne bom storila kot toliko, kar se mora storiti. Prisezam pri svojem prestolu in pri vseh bogovih Egipta, da jaz ne bom skrivila niti enega lasu na glavi tvojega priletnega očeta; ravno tako hočem prizanesti tudi tvojemu stricu Sepi

in ostalim, ako ne bo prepozno. Nočem ravnati kot je moj prednik Epifanes, ki je — ko so se Egipčani vzdignili zoper njega — vlekel Atiuisa, Pansirasa, Hesufa in Irobaita privezane k svojemu vozu okoli mestnega ozidja — ne kakor je Ahiles vlekel Hektorja, temveč žive. Vsem hočem prizanesti razen Hebrejcem, ako je kateri med njimi; jude namreč sovražim.«

»Nobenega hebrejca ni bilo med nami.«

»Pa dobro,« je rekla, »kajti nobenemu hebrejcu ne bom nikoli prizanesla. Ali sem potemtakem v resnici tako okrutna ženska kakor govorijo? V tvojih seznanih, Harmakis, jih je bilo mnogo obsojenih na smrt; jaz pa sem vzela samo življenje enemu rimskemu lopovu, dvojnemu izdajalcu, zakaj on je izdal mene in tebe. Harmakis, ali ni velika milost, ki ti jo izkazujem zavoljo tega, ker — taka je pač ženska — si mi všeč, Harmakis? Ne, pri Serapisu!« je rekla in se malce nasmešnila, »premisli si hočem. Ne dam ti toliko za nič. Vse to moraš odkupiti od mene in cena bodi velika — en tvoj poljub, Harmakis!«

»Ne,« sem rekel in se obrnil od zale izkušnjavke, »cena je prevelika; ne poljubim več.«

»Pomisli,« je odgovorila in čelo si ji je pomračilo. »Pomisli in izvoli. Samo ženska sem, Harmakis, in taka ženska, ki ni vajena prositi moške. Stori, kakor ti je drago; rečem ti pa — ako me zavrneš, bom preklecala vse milostne odredbe, ki sem jih storila. Zavoljo tega voli, ti krepostni duhoven, med težkim bremenom moje ljubezni in hitro smrtjo tvojega priletnega očeta in vseh onih, ki so z njim vred kovali zaroto.«

Pogledal sem jo in spoznal, da je bila zelo ozlovoljena, kajti oči so se ji svetile in prsa dvigala. Tako sem vzdihnil in jo poljubil in pritisnil s tem pečat na svojo sramoto in suženjstvo. Kraljica se je nato nasmejala zmagovestna kot grška Afrodita in odšla iz sobe, noseč seboj bodalo.

Tedaj se še nisem zavedal, kako silno sem bil

izdan; tudi zakaj sem ostal pri življenju, zakaj je Kleopatra, ki je imela tigrovo srce, postala tako usmiljena. Nisem vedel, da se me je bala umoriti, da je ne bi vihrala, ki bi se na mah vzdignila, čim bi se zaznalo, da me je dala umoriti, pometa s prestola še tedaj, ko bi mene več ne bilo; tako močna in velika je bila zarota in na tako slabih nogah je stalo njeno kraljevsko dostojanstvo. Nisem vedel, da je samo iz strahu in politike pokazala nekoliko milosti onim, katere sem izdal, in da me je samo iz prebrisanosti in ne iz svete ženske ljubezni hotela privezati nase s srčnimi vezmi — dasi me je v resnici precej rada imela. Vendar pa hočem toliko reči za njo: držala je svojo besedo celo, ko so blaki nevarnosti izginili z neba in da razen Pavla in še enega nikdo drugi ni bil kaznovan s smrtjo zavoljo udeležbe pri veliki zaroti zoper krono in dinastijo Kleopatre. Vendar so pretrpeli mnogo drugega.

Tako je odšla in pustila, da se je prikazen njegova sijaja borila s sramoto in tugo v mojem srcu. Oj, bridke so bile ure, katerih si sedaj nisem mogel lajšati z molitvijo. Zakaj vez med menoj in božanstvom se je razrušila in izida ni več občevala s svojim duhovnom. Bridke so bile ure in temačne, ampak skozi njihovo temo so se venomer svetile zvezdnate oči Kleopatre in je prihajal odmev njene ljubezni, ki mi jo je šepetala, zakaj kupa žalosti še ni bila polna. V mojem srcu je še vedno tlelo upanje in prišlo mi je skoraj na misel, da sem bil grešil v kak višji namen in da bom v globinah propasti našel drugo, bolj cvetlicam postlano pot do zmage.

Tako se namreč varajo oni, ki grešijo, in skušajo naprtiti breme svojih zlih dejanj na hrbet usode, skušajo verjeti, da bo njihova hudobnost morebiti obsegala dobro, in zamoriti vest z ostrim izgovorom potrebe. Ampak to jim ne more nič pomagati, kajti roko v roko po poti greha hitita kes in poguba in gorje njemu, komur sledita ta dva! Resnica in gorje meni, ki sem naivčiji vseh grešnikov!

LJUBSKA KNJAZNICA iz založništva Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani: 25 tvezek A Sheehana, Nadlog Povest trškega lektora 24 Dln. vez 32 Dln. — 24 tvezek A Merby, Baska Ljubsko-srbska povest 22 Dln. vez 30 Dln. — 25 tvezek Haggard, Hči cesarja Montezuma Dln 30. vez Dln 42 — Storček in njegovo burkasto življenje 14 Dln. 14 Dln. vez 22 Dln. — 27 tvezek Pregelj, Otrci selstva Dln 24. vez Dln 32

Gospodarstvo

Izredna skupščina Zveze industrijev

Ljubljana, 1. febr. 1928.

Na izredni glavni skupščini Zveze industrijev, ki se je vršila danes, je predsedoval podpredsednik g. Ivan Bonač, ki je uvodoma pozdravil navzoče zastopnike oblasti, mariborske oblasti in sorodnih organizacij iz Beograda in Ljubljane.

V svojem govoru je poudarjal, da položaj slovenske industrije ni baš ržnat in da se zato bori proti vsakemu povišanju davčnih bremen. Ker pa država našim oblastem ni dala potrebnih sredstev, je ostalo vprašanje samoupravnih finančnih neregulacij, so morale oblasti poseči po novih davčnih, med katerimi so tudi take, ki obremenjujejo slovensko industrijo. Vendar pa so te davčine sešaj že izvršeni čin. Namen skupščine je, opozoriti merodajne faktore na težavni položaj, v katerem se nahaja industrija.

Nato je poročal o samoupravnih finančnih izjavah Zveze g. inž. Milan Suklje. Navajal je vzgled, kako oblasti iščejo dohodkov v dokladah na posebno pridobitno podjetje, obvezanih javnemu polaganju računov. Ta dohodnina je pri nas že zelo visoka. Večini oblastnih proračunov je natančno skupno prvenstveno obdavčenje alkoholnih pijač ter takse na razne industrijske predmete in premost, ki so se večinoma izpremenile v konsumne takse. Pri tožbi proti oblastnim proračunom ni bilo vložnih. Zahteva, da se izdela enoten zakon za finansiranje oblastnih samouprav. Glede mariborskega in ljubljanskega oblastnega proračuna kritizira način, kako se je sestavljal, ker da niso bili vprašani interesi. (Vsa javnost ve, da so se izvršile samo radi nasvetov gospodarskih korporacij, znane izreembe v proračunih. Kritika je torej neupravičena. Op. ure.)

Nadalje zahteva odpravo davka na poslovni promet, pravilno interpretacijo takse na delavske mezde, ter v prvi vrsti enakopravnost glede davkov. Če pridemo v kratkem do novega zakona o neposrednih davkih, bo industrija iskreno hvaležna sedanjim vladim in večini narodne skupščine. V tem duhu naj se razume naša manifestacija kot poziv oblastnim skupščinam, da naj pri sestavi proračuna postopajo z vso previdnostjo vpoštevajoč težke razmere industrije.

Nadaljni govornik, tajnik Centralne industrijskih korporacij dr. C. Gregorič opozarja na slabo stanje našega gospodarstva, ki se izraža v pasivni plačilni bilanci v ogromni višini dolgov, i. t. d. Ravno tako je predsednik Zagrebške zbornice gosp. Arko poudarjal potrebo enotnosti davčnih bremen v celi državi. Ravatelj A. Kralj iz Ruš kritizira obdavčenje električnega toka.

Oblastni odbor Marko Kranjc je nato orisal težki položaj oblastnih samouprav. Oblasti so morale celo leto čakati, kako bodo mogle sestaviti proračun. Od države je bilo dobilo malo, potrebe pa so bile velike. Zato je bila izdelava proračuna zelo težavna. Pri iskanju davčnih virov za oblastne samouprave so se pritegnili v prvi vrsti davki, ki so prostovoljnega značaja. Poleg tega se je postavil oblastni odbor na socialno stališče pri iskanju novih virov za dohodke. Prvotne namere glede novih davkov so se znatno izpremenile v korist industrije: trošarina za premost in porabo električnega toka. Intervencije industrije so imele vsekakor uspeh. Poleg tega je pa treba upoštevati še dejstvo, da bo imela od novih davštin koristi cela država, kar bo seveda tudi v korist industrije, ker se bo v prvi vrsti kupna moč povečala.

Zborovalci so stvarnemu govoru gosp. Marka Kranjca aplavdirali, nakar je predsednik skupščine g. Bonač izjavil zadovoljstvo cele skupščine s to izjavo in pripomnil, da zborovalce zlasti veselijo dejstva, da hrečejo oblastne samouprave pri proračunih tudi upoštevati upravičene želje in zahteve industrije, načeloma pa da je proti davščinam na produkcijo in konsum.

Nato je bila soglasno sprejeta resolucija, katere glavne zahteve so sledeče:

Vlada naj napravi zakon o reguliranju samoupravnih finančnih po enotnih smernicah. Oblastne potrebe naj se pokrivajo s tangencialni in donosom posebnega drž. prebitka na osnovne davke. Obdavčba sirovin naj odpade. Zveza industrijev protestira proti trošarini na premost in električni tok, ki sta jih uvedli ljubljanska in mariborska oblast. Industrija prosi, da se odpravi davek na poslovni promet ter maksimirajo avtonomne doklade do končne zakonite ureditve samoupravnih finančnih izenačenj. Davkov je splošna zahteva in to delo iskreno pozdravlja, ker pričakuje izboljšanja položaja. Končno, Zveza industrijev pričakuje uvaževanje veliki pomen oblastnih samouprav, da se pred važnimi odločbami sliši njeno mnenje.

— 0 —

ZGRADBA PALACE POSTNE HRANILNICE V LJUBLJANI.

Ze včeraj smo poročali, da bo v najkrajšem času razpisana licitacija za zgradbo palače podružnice Poštne hranilnice v Ljubljani. Kakor smo izvedeli, bo licitacija razpisana za 9. marec 1928. Celotni proračun stroškov znaša nekaj nad 7.1 milijona Din, od česar odpade na zgradbo ca. 6.1 milijona Din, za napravo tresorjev in armature ca. 0.26 milijona Din, za napravo centralne kurjave ca. 0.7 milijona Din ter za plinsko inštalacijo, za kar r. z. piše režijski odbor pos. bno licitacijo 0.046 milijona Din.

Kakor smo nadalje informirani, so krediti že odpravljeni.

Kakor hitro bo licitacija odobrena, se začne z delom, s čemur je računati sredi aprila 1928. Stavba pa mora biti končana do julija 1929.

Vprašanje zgradbe za palačo podružnice Poštne hranilnice je za Ljubljano izredno važno in če moremo danes z veseljem poročati o definitivni, ugodni rešitvi tega vprašanja, moramo predvsem opozoriti na dejstvo, da je ta rešitev delo Jugoslovanskega kluba, ki se je vedno zavzemal za čim hitrejšo in ugodno rešitev tega vprašanja.

VIII. LJUBLJANSKI MEDNARODNI VZORČNI VELESEJEM

se vrši od 2. do 11. junija. Še nas muči gospodarska onemoglost. Misli se je, da je bilo leto 1926. v gospodarskem oziru eno najtežjih po vojni, pa je zaključek leta 1927, pokazal, da je bilo to leto še težje. Navzlic temu pa smo na najboljšem potu, da se otresemo te moreče gospodarske depresije. Mi delamo! Delo in složnost nam bosta pomagala, da se rešimo težke more, ki se imenuje kriza. Vsek zveden podjetnik ve, kaj pomena delo baš Ljubljanskega velesejema v sedanjih dobi težkih finančnih razmer in splošnega gospodarskega zastoj, on ve, kaj mu nalaga ozir do sebe in do splošnosti. Bolj kot kdaj prej se čuti v današnjih razmerah potreba po obstoju čisto gospodarske ustanove, v kateri naj se najbolje odraža splošno ekonomsko stanje naših krajev, pa tudi posebno stanje posrednih

gospodarskih panog. Taka ustanova je naš Ljubljanski velesejem. Vendar njegovi uspehi niso odvisni le od dela uprave, ampak v prvem redu od zavednosti naših gospodarskih krogov in njihovih solidarnosti. Ti morajo delati z upravo velesejema rano ob rami. S tem bodo služili sebi, pa tudi splošnim gospodarskim interesom naše domovine. Le v skupnem delu, v enotni gospodarski fronti je naša moč in naša rešitev. V interesu naše gospodarske moči in ugleda je, da se povabimo odzovejo vsi.

K.

* * *

Fuzija Hrv. esk. in Hipobanke. Dne 31. jana. se je vršila seja upravnega sveta Hrv. esk. in Hipobanke, na kateri je bilo sklenjeno sklicati izredni občni zbor za 17. februar. Hipobanka zvišuje svoj kapital od 60 na 116 milijonov Din (sedaj 60 milijonov Din; 1.200.000 delnic po 50 Din nom.), izdajo 1.200.000 novih delnic po nom. 50 Din. (Hrv. eskomptna banka je imela kapitala 140 milijonov Din v 1.400.000 delnicah po 100 Din nom.). Delničarji Hrv. esk. dobe za 5 svojih delnic (nom. 500 Din) 4 delnice novega zavoda (nom. 200 Din). Povečana in fuzionirana Hipobanka bo izpremenila svoje ime ter bo novi zavod prevzel vsa aktiva in pasiva Hrv. esk. s 1. julijem.

Hmeljski trgovci proti obveznemu signiranju hmelja. Celje, 31. jana. Danes se je pri okr. gremiju trgovcev v Celju vršil sešatek sekcije hmeljskih trgovcev. Na dljši razpravi so člani st. vili pripombe in pomisleke glede uredbe in pravilnika o signiranju hmelja. O nameri knet. ministrstva in nrt. zakona je podal strokovno poročilo tajnik Zbornice TOI g. Ivan Mo'orič. V debati so navzoči navedli glavne razloge, ki jih ima trgovina proti obveznemu signiranju hmelja. Hmeljski trgovci so za izpolnitvev in reorganizacijo fakultativnega (neobveznega) sedanjega označevanja.

SEJMSKA IN TRŽNA POROČILA.

Ljubljana, 1. februarja 1928.

Zivinski sejem v Ljubljani 1. februarja. Dogon na ta sejem je bil značilnejši kakor na sejem dne 18. januarja. Prigianih je bilo v oklepaju koliko prodanih: 283 (82) konj, 158 (72) volov, 31 (40) krav, 10 (8) telet in 49 (44) prašičkov za rejo. Kupčija je bila živahna, zlasti s konji in voli. Cene so bile sledeče (za kg žive teže): voli I. S Din, II. 7, III. 6.50, krave debele 5—6, klob sarice 3—4, teleta 10—11; konji in prašički za rejo po kakovosti in velikosti. Kakor je videti, so ostale cene od zadnjega sejma sem neizpremenjene.

Zivina. Cene prašičev v Mitlenu za jugoslovansko blago so bile 30. jana. 3.70—4 lire.

BORZA

Dne 1. februarja 1928.

DENAR

Današnji devizni promet je bil nujmanjši, edkar obstoja Ljubljanske borze. Vzrok za to leži v rezerviranosti bank, deloma pa tudi v kurzi politiki Narodne banke. Tako so danes vsi devizni kurzi narasli. Narodna banka je intervenirala samo v devizah Curih, Praga in Berlin, dočim je bilo v devizah: Newyork, London in Dunaj privatno blago. — Newyork kabel je bilo privatno blago po 56.92.

Devizni tečaj na Ljubljani in borzi dne 1. febr. 1928

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 3. l.
Amsterdam	—	—	—	—
Berlin	135.50	135.00	135.25	—
Curih	109.34	109.64	109.493	109.493
Dunaj	81.00	81.40	81.250	801.51
London	276.12	277.72	277.32	277.27
Newyork	6.7	6.9	6.88	66.88
Pariz	—	223.59	—	—
Praga	168.28	169.8	168.88	168.025
Trst	—	301.4	—	31.27

Zagreb, Berlin 1925—1928, Curih 1093.43—1096.43, Dunaj 800.76—803.76, London 276.92—277.72, Newyork 56.78—56.98, Pariz 222.59—224.50, Praga 168.28—169.08, Trst 300.40—302.40.

Curih, Belgrad 9.135, Berlin 123.84, Budimpešta 90.75, Bukarešt 3.20, Dunaj 73.22, London 2.32, Newyork 51.80, Pariz 20.40, Praga 15.40, Trst 27.515, Sofija 3.74, Varšava 58.25, Madrid 88.45.

Dunaj, Devize: Belgrad 12.47025, Kodanj 189.95, London 34.57875, Milan 37.57, Newyork 709.80, Pariz 27.885, Varšava 79.02, Valute: dolarji 707.25, francoski frank 28.05, češkosl. kroun 2102.5.

Praga, Devize: Lira 178.80, Belgrad 59.41, Pariz 182.65, London 164.50, Newyork 33.745.

Dinar: Newyork 176.20, Berlin 7.359, London 276.90.

VREDNOSTNI PAPIRI

V Ljubljani zaklj. Ljublj. kred. po 135, Strojne bl. 80, Terminski kurzi za vojno škodo so se v Zagrebu ponovno uvrstili. Na tržišču bančnih papirjev ni znatnih izprememb, kakor tudi ne na tržišču industrijskih papirjev.

Ljubljana, Celjska 164 den., Ljublj. kreditna zaklj. 135, Kred. zavod 160 den., Strojne 80 bl., Vevče 140 den., Ruše 265—280, Stavbna 56 den., Sešir 125 den.

Zagreb, 7% invest. posoj. 87, agrari 54—55, vojna odškodnina 415—418, febr. 417, marec 419, dec. 440, Hrv. esk. 52—53, Hijo 65—66, Jugo 9.25, Praštediona 875—877.50, Ljublj. kreditna 135, Sešerana 542.50—550, Drava 580, Slavonija 11, Trbovlje 520, Vevče 154.

Dunaj Podon.-savska-jadrana. 88.60, Hrv. esk. 6.40, Jugo 11.70, Hijo 4.0, Alpine 43.15, Trbovlje 66.75, Kranjska industr. 40.50, Mundus 169, Slavonija 138.

BLAGO

Ljubljana, Les: Škorete v podmerah koi vag, meja via Piedi cole 5 vag. po 420; iščejo se morali, hrastove podnice, orehovi hlodi; nudijo pa se drva in deske smreka-jelka; zaklj. 5 vag. Tendence neizpremenjena.

Dež. pridelki (vse samo ponudbe, slov. post. plač. 30 dni, dob. prompt): Pšenica 78—79 kg 2% baška 375—377.50, slav. 365—367.50, moka 0 g vag. bl. plač. po prejemu, fko Ljubljana 520, oves baški zdrav reštan 300, koruza strna 287.50, ml. tar. 282.50, nova časa primerno suha, kvsl, gar. 280, za febr. 285, za marec 290, za april 295, pop. suha za maj 300, činkvantin 295; zaklj. —. Tendence čvrsta.

Budimpešta (terminalska borza), 1. febr. Tendence medla Pšenica marec 31.51, 31.60, zaklj. 31.60—31.62, maj 32.10, 32.14, zaklj. 32.14—32.16, okt. 29.68, 29.76, zaklj. 29.74—29.76, rž marec 29.74, 29.76, zaklj. 29.80—29.82, maj 29.80, 29.84, zaklj. 29.84—29.86, okt. 24.72, 24.80, zaklj. 24.74—24.78, koruza maj 26.04, 26.02, zaklj. 26—26.02, julij 26.58.

Za duha in srce

† P. Deziderij Lenz

Dne 31. januarja je v benediktinski nadproštiji v Beuronu v dolini zgornje Donave umrl sloveči slikar P. Deziderij Lenz v 96. letu svoje star.

Rajni se je rodil 12. marca 1832 v Haigerlochu na Hohencolernskem. Kmalu se je posvetil slikarstvu, obiskal Italijo in l. 1876 vstopil v benediktinski red. Tu je ustanovil, oziroma do viske razvil takozvano beuronsko šolo v slikarstvu. Ta šola je izrasla iz čistega in strogega duha liturgije in je ustvarila v slikarstvu in arhitekturi znamenita in svojevrstna dela po starih stilnih pravilih; spominja zelo na starogrško, egiptovsko in starokršćansko ter bizantinsko umetnost. P. Deziderij Lenz je navdihnil ta stil z globoko umetniško intuicijo. Glavno delo Lenzove šole je znamenita krita benediktinskega samostana na Montecasinu, potem kapela sv. Maura v Beuronu in ciklus iz življenja sv. Benedikta. Izdelki te šole so se razširili nekako pred 20 leti v dunajski »Secesiji«. Na slovenskih tleh imamo iz te šole knegoškofijski konvikt v Gorici, cerkev sv. Jožefa v Ljubljani, ki pa ni popolnoma iz te šole, ampak tudi bi se bila imela zgrajiti tudi veličastna cerkev oo. frančiškanov na Trsatu, da ni to preprečila dunajska komisija, ki ni dala podreti staročastitljivega svešča.

* * *

Prof. dr. Bubnov na ljubljanski univerzi lent, a ga je tudi v politične svrhe zelo poniževal slavi danes 70letnico svojega rojstva. Bil je rojen 1858 v Kijevu, dobil doktorski naslov na podlagi razprave o matematiku Gerbertu, poznejšem papežu Silvestru II., in bil imenovan za profesorja na kievski univerzi, kjer je deloval 28 let in bil pregnan ob revoluciji. L. 1920 je prispel v Jugoslavijo in bil po honorarni profesuri v Skoplju imenovan za pogodbenega in pozneje rednega profesorja v Ljubljani. Profesor Bubnov uživa v vseh krogih velike simpatije.

Najbogatejši pisatelj na svetu

je bil 28. januarja l. l. v Mentonu umrl španski romanelec Basco Ibañez, ali pa vsaj eden najbogatejših. Najboljša so dela njegove mladostne dobe (n. pr. Flor de Mayo), v katerih z zolajevsko realistično, pa brez grobe mesenosti slika v najmanjše podrobnosti pestro življenje španskega naroda. Pozneje se je vrzel v politiko, kar na njegovo literarno delovanje ni ugodno vplivalo, vendar je ostal do konca mojster plastičnega opiso-

vanja. Postal in ostal je strasten republikanec, pa tudi nasprotnik Cerkve, ter se je kot tak udeleževal v vlogi zagrnjenega antiklerikalca. Mešal je resnično z zmožnim in bil parkrat zaprt, med drugim zaradi nastopa proti vojni z Ameriko. Druga skupina njegovih romanov je socialne vsebine, najboljše je roman »Sangre y arena«, ki slika življenje biskopov. Med vojsko se je najbolj proslavil s tenčestnim romanom »Gener Vilhelmsko

Nemčijo »Štirje apokaliptični jezdeci«, ki je napisan preletel ves svet in vplival zelo na razpoloženje nevtrajnih držav v antinemškem smislu. Spisal je dal B. l. svoje romane napisati in s tem kakor tudi s prevodi v tuje jezike (celo v japonsčino) služil bajnoslovne vsote. B. l. je bil strasten sovražnik kralja Alfonza, katerega je osebno napadel v dveh brošurah: Alphonse XIII demasue in Por España y central el Rey. Alfonz se je branil proti njemu sam v dveh javnih govorih in, ko je direktorij Ibañeza pregnal, sk. šal naprtiti mu proces zaradi klevete pred pariškim sodiščem. To se je izjavilo, ker so se vsi svobodnimelci zavzeli za pisatelja. B. l. je imel velik ta-

Sveta življenje in vrvenje

Hči Lloyd Georga kandidira

Mlada hčerka slavnega angleškega politika Davida Lloyd Georga se je odločila, da bo na prihodnjih volitvah v sporazumu s svojim četom kandidirala. Liberalci okraja Anglesey so ji ponudili kandidacijo v njihovem okraju, ker je njihov zastopnik Robert Thomas umrl.

Na ledenih ploščah

Vihar, ki je nedavno razsajal na Azovskem morju je od zamrznjenega obrežja odtrgal velike kose ledu in jih pognal s krakimi 60 sanmi, konji in ljudmi, ki so se baš takrat nahajali na ledu, na odprto morje. Seveda so vsi izgubljeni.

Fašisti proti plesom

Ze zadnjič smo poročali o Mussolinijevi naredbi proti kletvini in bogoskrunstvu. Te dni pa je izdal fašistični tajnik za provinco Gornja Adiza, Giarratoma, sledeči proglas: »Karneval je tu. Čas plesov in maskerad. Zvedel sem, da mislijo razne fašistične organizacije prirediti plesne zabave. Takoj bom suspendiral vse krajevne tajnike, ki bi pri teh sodelovali. Mi moramo pokazati, da mislimo na resnejše stvari in ne na karneval.« — Vse to je z vsem srcem odobravati ter bo lahko miselnemu italijanskemu narodu gotovo koristilo. Samo če bi bili fašisti povsod dosledni! Zakaj pa v Primorju plesne podpirajo in našo mladino k takim prireditvam celo silijo? Naj tudi tu spreminijo svoje nazore o morali in izvedejo potrebne ukrepe, da se širjenje plesa preneha.

2 milijarde dolarjev za lepoticenje

Američanke trošijo vedno več denarja za lepoticenje. Evropejke seveda tudi, toda Američanke so tudi tu kakor drugod na prvem mestu. — L. 1900 je bilo v celem New Yorku samo 300 zavodov za lepoticenje, dočim jih je sedaj preko 3000. Preko 70 odstotkov žen je stalnih gostk teh institutov. Preje so posešale salone za lepoto samo ženske višjih krogov, umetnice in dame iz polsveta. Sedaj prihajajo vse ženske ki imajo kak poklic. V prvi vrsti gre tu za friziranje. Dnevno lahko frizer odpravi 10 dam in zasluži pri tem 50 dolarjev. Veliki saloni v sredini mesta pa lahko postrežejo tudi po 100 žen.

Običaj barvanja las se je v zadnjih letih podesetoril. Skrb za lase pa je samo en člen v verigi celotne nege telesa. Frizerji navadno svetujejo damam, da posetijo kakega kozme-

tika, ki jim bo svetoval, da bo izgledalo celo telo lepo in sveže. Taki saloni so urejeni zelo razlošno in imajo nešteto izučnega osebja. Princip instituta za lepoto je, da se koža ne napenja in muči, ampak da se dela iz znotraj venč, da se namreč pomaga rasti novim celicam, da ne nastanejo gube. Poslednja novost v Ameriki pa so »posvetovalni saloni za ohranitev lepote«. Dame se odvedejo v poseben oddelek, ki izgleda, kakor okusen budoar. Tja pride sam šef podjetja in ko pregleda damo, ji daje rane svete, kakor n. pr. bubi-glavica mora biti še bolj distingvirana. Ali: Morate malo osvežiti kožo, ne radi gub, katere imate, ampak radi onih, ki bi lahko nastopile. Rdečilo, katero uporabljate, je nekoliko prumerkasto. Za parum, ki ga potrebujete, vam predlagam to in to ild. Čez eno uro pride dama iz salona popolnoma druga, svoj lastni portret.

Velik dobiček, ki ga taka podjetja zaslužijo, je privedel mnogo ljudi, da so si izbrali za poklic. Ustanovile so se specialne šole za negovanje lepote. Predsednica društva šol za lepoto Alice S. Ryan pravi, da obstoja 325 takih priznanih šol, v katerih se izobražuje 50 tisoč učenk. Učenje traja od šest mesecev do eno leto. Absolventinja take šole lahko zasluži 60 dolarjev na teden. Poleg tega dobivajo seveda tudi napitnine in provizije za na-

Gajda

glavar češkoslovaških fašistov, ki je bil nedavno degradiran.